

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2012. gada 4. augusts – 10. augusts

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

Nr. 30 (1256)

Lasiet tieklī!
www.brivalatvija.lv

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš Londonā

Gatavojoties darba vizītei Londonā saistībā ar Latvijas sportistu piedalīšanos Olimpiskajās spēlēs, prezidents bija izteicis vēlmi tikties ar latviešu sabiedrības pārstāvjiem. Tikšanās bija izkārtota 26. jūlija vēlā pēcpusdienā DVF nama klubā, no kurienes noteiktā laikā prezidentam bija jānodod tālāk uz Olimpisko ciematu tikties ar Latvijas sportistiem. Dienu iepriekš ciematā jau bija pacelts Latvijas Valsts karogs un Latvijas komanda saņēmusi dāvanu - sudrabā veidotu Londonas pastkarti. Savukārt ciemata augstākā amatpersona no Latvijas komandas saņēma Latvijas mākslinieka darinātu stikla trauku.

DVF namā prezidentu sagaidīja DVF Londonas nodaļas priekšsēdis Jānis Gravenieks, vispirms pievēršot prezidenta uzmanību latviešu bibliotēkai, kas speciāli tika atvērta apskatei.

Neformālā saietā, atraisītā un brīvā gaisotnē ritēja savstarpējas sarunas. Šķiet, gaŗāko ceļu, lai satiktu prezidentu, bija mērojuši Dzidra Noor no Mančesteras, jau paspējusi noorganizēt mazo bērnu latviešu skoliņu. Bija manāms, ka par Londonas skolas darbu prezidentam pārskatu sniegs skolas vadītāja Avita O'Donnell. Lai sarunās iesaistītos vairāk klātesošo, tika uzdoti dažī jautājumi gan par latviešiem kas, nonākuši ārzemēs, ir jau atteiku-

Latvijas Valsts prezidents Andris Bērziņš un Latvijas vēstnieks Apvienotā Karalistē Eduards Stiprais ar latviešu sabiedrības pārstāvjiem

šies no Latvijas pavalstniecības, gan par vēja ģenerātoru un Lietuvas atomelektrostacijas projekta lietderību, kā arī par nesen Latvijā izvērstām pārrunām - Staburaga „izcelšana no Daugavas”, kas prasītu piecus gadus un naudā 25 miljonus latu. Dzīvākas pārrunas izraisīja latvietības un Latvijas piederības saglabāšanas iespējas, dzīvojot ārpus Latvijas, un ko nozīmē dzīvot divās kultūrās. Prezidents veltīja atzinīgus vārdus latviešu kopienai, kas jau

kopš pag. gs. 50. gadiem ir devusi tik daudz savas tautas izaugsmei. Īpašu atzinību un apbrīnu Andris Bērziņš veltīja latviešu skolas darbam un tās spējai darboties no paaudzes uz paaudzi. Turpmākās sarunās prezidents, starp citu, pieminēja godu konsulu sanāksmes Latvijā, kas sniedz plašas iespējas veidot sakarus ar pārstāvjiem eksporta tirgos. Goda konsuli ir gan Latvijas, gan citu zemju pavalstnieki.

Latviešu sabiedrības pārstāvji,

kas bija ieradušies uz tikšanos ar Latvijas Valsts prezidentu, varēja justies gandarīti, ka augstā amatpersona, nevērojot darba vizītes lielo slodzi, tomēr atrada brīdi iegriezties DVF namā, būt uz brīdi kopā ne tikai ar DVF organizācijas pārstāvjiem, bet arī ar jauniebraucējiem, kas, pagaidām organizācijā neiesaistoties, veic teicamu darbu bērnu latviskā izglītošanā.

Atvadoties LNPL prezidija pārstāve Inese Auziņa-Smita un Jānis Gravenieks Valsts prezidentam pasniedza grāmatu „Latvieši Lielbritānijā” ar piebildi, ka pamazām top šī temata turpinājums.

Čaklas rokas bija gādājušas par kluba telpu gaumīgu rotājumu ar karodziņiem un vairākiem olimpisko spēļu plakātiem. DVF Londonas nodaļas valdes locekle Terēze Bogdanova rūpējās, lai prezidents nepaietu gaŗām liela formāta plakātam, kur bija redzams visiem pazīstamais Mārtiņš Rītiņš ar olimpisko lāpu 300 metru skrējienā Anglijā.

Nākamā dienā prezidenta vizītes darba programmā bija iekļauta iepazīšanās ar Latvijas vēstniecības Londonā darbiniekiem, dalība karalienes Elizabetes II pieņemšanā, kas rikota par godu XXX Vasaras olimpiskajām spēlēm, bet vēlā vakara stundā vizīte Londonā beidzās ar olimpisko spēļu atklāšanas cere-

monijas apmeklējumu.

Lai gan bija gandarījums, ka Latvijas Valsts prezidents saietā piedalās sarunās, taču jānožēlo, ka šādās neformālās tikšanās reizēs neizdodas sagaidīt kādu jautājumu iztirzāšanu. Citos apstākļos viens no jautājumiem būtu par 18. jūlijā publicēto prezidenta un PBLA priekšsēža pausto viedokli par Latvijas un ārzemēs mītošās diasporas sadarbības plāniem, paužot uzskatu, ka jauni plāni neesot vajadzīgi, jo varot izmantot vecās trimdas pieredzi (Latvijas Valsts prezidenta kancelejas preses dienests).

Tikai pāris dienu pirms šī viedokļa publicēšanas bija notikusi konference Rīgā - *Latvieši pasaulē - piederīgi Latvijai* (BL Nr. 28), kuŗas darba kārtībā, starp citu, bija pārrunas par nepieciešamo rīcību latviskās identitātes uzturēšanai un sadarbības veidošanai starp latviešiem ārzemēs un Latvijā. Vai šo censoņu darbs, kas tika veikts, gatavojoties konferencei, un arī turpināts konferences laikā, neietilpst Latvijas un ārvalstīs mītošo latviešu sadarbības veicināšanas plānos? Iespējams, ka konferences rikotajiem atbilde jau ir zināma, bet to vēlētos zināt arī citi, kas nav īsti apmierināti ar Rīgas pili 18. jūlijā pieņemto viedokli.

Zigrīda Daškevica

RADI UN DRAUGI

VIESNĪCA ★★★★★

WWW.HOTELRADIUNDRAUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ "RADI UN DRAUGI"!

Darāmā ir daudz

Baltiešu studentu mītnē Anna-bergā no 7. līdz 10. jūnijam notika kārtēja LELBĀL Vācijas apgabala (XVII) sinode un Vācijas apgabala konference. Sinodē piedalījās gandrīz visi Vācijas garīdznieki (iztrūka māc. I. Drūviņa), sinodāles un sinodāļi, kā arī mīļie ciemiņi no Latvijas, Zviedrijas un Lielbritānijas. Sinodē vienbalsīgi ievēlēja pārvaldi - to pašu, ko iepriekšējā laika posmā. Virstemats šoreiz bija 2012. gada mude: „Mans spēks top pilnīgs nespēkā.” (2. Kor. 12,9). Cerībā, ka arī mūsu darbs taps pilnīgāks, jo darāmā ir daudz. Dieva vadību un svētību izlūgdamies, nobeiguma dievkalpojumā mācītājas amatā ordinēja Helēnu Godiņu no Latvijas. Jaunā mācītāja turpmāk kalpos LELBA, ASV.

Pēc sinodes gandrīz visi sinodes dalībnieki devās svētkoļojumā uz Lommeles karavīru kapiem Beļģijā.

LELBĀL Vācijas apgabala XVII sinodes un 2012. gada apgabala konferences dalībnieki. 1. rindā (no kreisās): R. Buklevica, Baumann kundze, J. Baumann, R. G. Ieviņa, G. Putce, diak. K. Amlinga; 2. rindā: māc. dr. I. Kezberē, prāv. dr. A. Abakuks, prāv. I. Graufelde, māc. H. Godiņa, archib. E.E. Rozītis, māc. Tālis Redmanis, māc. dr. N. Kamergrauzis; 3. rindā: M. Bērziņš, I. Vīgants, prāv. K. Bērziņš, A. Ebdene (aizsegta) L. Tanhagena, R. Abakuka

Prāvests Klāvs Bērziņš

Sarmīte Janovskis-Ērenpreiss

Es nenācu šai vietā savu miegu izgulēt!

Augustdorfā – tur, kur gali satiekas...

Un satikāties ar?! Nezinu, kā citur Vācijā, bet Teitoburgas mežu apkārtnē Dieviņš bija izkārtojis siltas, saulainas dienas mūsu saietam jūlija sākumā. Biju vienīgā, kas mēroja ceļu no Anglijas, – gana nervoza, jo ceļš lidmašīnā un vilcienā šķita garāks nekā uz Latviju. Taču, kad nonācu vecā labā Minsterē, Aijas Ebdenes viesmīlīgajā dzīvoklī pašā pilsētas centrā, jutos gaidīta un droša, jo nākamā dienā uz Detmoldu ar vilcienu devāmies jau trīs augustorfieši. Mums piebiedrojās mākslinieks Pēteris Purmalis, un divas stundas triecām, it kā būtu tikai vēl nesen tikušies.

Seit jāpiemin, ka Augustdorfā bija bēgļu nometne no 1946. līdz 1958. gadam, turpat 12 gadus. Pirms tam šīs 1937. gadā celtās Nordlager kazarmas bija kalpojušas par krievu gūstekņu nometni. 1945. gadā karā beidzoties, krievus atbrīvoja, lai repatriētu uz Plašo Dzimteni. Kamēr tas tika izkārtots, krievi jau bija paspējuši aiz atriebības dzērumā nodedzināt tuvējo Lopshornas medību muižu (mums tolaik stāstīja, ka muižkungs ar ģimeni iemesti akā un flīgelis pa virsu) un nogalināt vietējos savvaļas zirgus. Beidzamās atvadas – koka barakas bija piekēzītas cilvēku izkārnījumiem – pat griesti, – tur bija darbojušies itin spējīgi akrobati... Divas atejas celtnes (rozā mājiņas) bija izpostītas un nelietošanas. Turpretī daba, kaut zeme – neauglīga smiltis, bija mežonīgi skaista, mežā un izcirtumā sēņu un ogu pārpilnība. Tāpat Lopshornas krāsmatas mūs, vismaz pirmos gadus, apgādāja ar spaiņiem jāņogu. Krievu gūstekņi gan lielākoties nonāca Sibīrijā.

Mūsu lielģimene bija viena no pirmām, kas ieradās nometnē. Mana 13 gadus vecā māsa Anita atbrauca dienu pirms mums, lai iztīrītu mums piešķirto 6 m garo istabu. Cenzdamās atturēt asaras, jo nometnē ūdens bija noslēgts un tīrāmie līdzekļi – pudele kumeliņu tējas, smiltis un viršu vīkšķi. Nākamā dienā mūs atveda angļu armijas smagās automašīnās no netālās Hidesenas pilsētiņas viesnīcas "Skaidrais avots" (*Frische Quelle*), kas bija kalpoju-

si par bēgļu nometni tikai mums, latviešiem, vien. Tur kopā ar vietējo pilsētu Detmoldu, kur likti Augustdorfas skolas pirmām, glabājās arī latviešu Leģionāru arhīvs. Viesnīcā dzīvoja daudzi mūs tautas dižkoki – mūziķi prof. Jāzeps Vītols, Alberts Jērums, Longīns Apkalns, dzejnieki, rakstnieki, skolu dibinātāji/mācībspēki, prof. K. Kundziņš u.c. Tobrīd Hidesenu un Detmoldas kazarmas evakuēja uz Augustdorfu. Jaunā nometnē bija arī lietuvieši, igauņi, poļi, serbi un ukraiņi. Ar mūsu baltiešu brāļiem satikām labi, taču slavu nometnes daļā, sauktā *Monte Casino*

Aija Ebdene uzrunā tautu

vai *Kamčatka*, mums nebija ieteikts spert kāju. Tur kaut cik kārtību sadarbībā ar angļu majoru *Young* vienīgais ieviesa kāds augstāka armijas ranga poļu pans.

Kā jūrmalas smiltis paisumā un bēgumā allaž mainījās nometnes sastāvs, jo drīz vien sākās lielā tautas staigāšana – izceļošana, tai pašā laikā pieplūstot klāt jauniem tautiešiem, jo, tāpat kā mūs, vēlāk arī Senni, Grēveni, Blombergu u.c. pārcēla uz mūsu „meža nometni”. Iemesls – Augustdorfā vēl bija latviešu ģimnazija, nu jau ar trešo direktoru – Ansi Dreimani no Grēvenes.

Minēto iemeslu pēc, pulcējoties mūsu saietā, pirmais jautājums dalībniekiem: „No kurā līdz kuram laikam tava ģimene bija

Augustdorfā?” Daudzi bija vēl zidaiņi, mums, lielākiem bērniem, gaužām neinteresanti radījumi, citi vēl mūsu laikā nepiedzimuši! Pazišanās un gadugājums varēja noskaidrot, salīdzinot katra ceļosomā atvestās fotogrāfijas. Palīdzēja arī tas, ka mūsu ir maz uz šīs zemes, toties katrs latvietis vai tā radagabals ir tautas labā ko panācis vai ar ko izcēlies, – tā par viņu ir lasīts presē vai dzirdēts dziesmu svētkos un citos sarīkojumos. Nu varēja vārdam „pielikt seju”. Pati es atstāju nometni 1951. gada beigās, nobeigusi ģimnazijas otro klasi, lai ar ģimeni caur

metnes vadības, un 1958. gada augustā Kurts Hohmanns to slēdza. Atlikušie latviešu bēgļi un ģimnazija tika pārcelti uz Minsleri.

Tas isumā par mūsu nometnes vēsturi. Tagad dažam labam, pēc 61 gada promienes atgriežoties pazīstamā vidē, visupirms jābūda gleznainais brauciens uz viesnīcu, 12 km attālo *Rothensiek* muižu, kurā pavadīsim trīs nakts. Detmoldas stacijā mūs (un arī citus bez riteņiem) sagaidīja vietējie – Ieva Rītuma (*Suermann*) ar vīru Joachimu. Un labi, ka pašā Detmoldā apmesties visi kopā nevarējām. Muiža atrodas dziļi

no krievu gūstekņiem un analfabētiem *Monte Casino*...

Trešdien, 4. jūlijā, ap pusdienas laiku pagalmā no visām malām pamazām sāka plūst tauta. No Vācijas dienvidiem organizētāji Māra Apel-Blūmiņa ar vīru Volfgangu, bagāžā – Ieviņa Picka (*Emhardt*) un ceļmalā salasīts liels margrietiņu un uzpirkstīšu pušķis, tāpat skaists ozollapu vainags ar sarkanbaltiem ziediem un Latvijas karoga lenti, – tas domāts Blombergas latviešu kapu piemineklim. No Dortmundas šī saieta līdzorganizētāja Rūta Siecnieks (*Buklēvica*), iz Latvijas Vēlga un Ģirts Zēgneri un Vija Bri-

Mūsu viesnīca

mežu ielokā, ar vecām celtnēm, staļļiem un kūtim, ar laipnu, varbūt mazliet „šokētu” saimnieci, – Aija Ebdene savu smago ceļosomu izkravāja viesnīcas ieejas zālē, saliekot uz galda un gar sienu grāmatas un informāciju par mums vācu valodā, tostarp arī Jaunsudrabiņu, „Mērnieku laikus” un vietējo informāciju pašiem. Grāmatas vēlāk tika izdalītas un dāvātas visiem vācu amata vīriem un sievietēm, kas mūs pieņēma katrā apmeklējuma vietā. Aija bija arī uzņēmusies būt mūsu runassieva/diplomāte un ar savu ļoti labi pārdomāto sakāmo drosmīgi uzrunāja „birģermeistarus”, arhivārus un nometnes vācu armijas majoru. Aijai bija visviens, vai viņa runas turēja tautas namos, kā, piemēram, Augustdorfas ciemā un Detmoldā, vai pie Detmoldas parka ieejas, kur tūristi lauzās cauri mūsu baram uz labierīcībām, vai saules tveicē Blombergas kapsētas latviešu nodaļā, vai uzrunājot majoru autobusā. Tāpēc vien mēs laikam gan būtu uzņemti tikpat sirsniņi – turpat vai kā savējie. Divreiz mēs, baltieši, tikām nosaukti par „virsslāņu” šķiru, un tas nebija, tikai lai atšķirtu mūs

gadere. Vistālākās gaidītās bija māsas Ziemeles – Līga (*Stam*) no Ņudžersijas un Valda no Aļaskas, cepuri nost! Žēl, ka no Amerikas kontinenta laikam vairāk nevarējām gaidīt, – tos vilināja Milvoku Dziesmu svētki ar savām prasībām.

Drīz vien ieradās arī divas mūsu gaidītās viesu grupas no Latvijas: Dzintra Geka (*Trimdas bērnu* pierakstītāja) ar savu komandu, gandrīz vai taisnā ceļā no Sibīrijas, un prof. Janīna Kursīte (*Dzintara ceļš*) ar savu svītu, lai papētītu, kāda katram no mums ir attieksme un jūtas pret dzintaru, un apskatītu mūsu līdzatvestās rotas. Nu bijām „čupa un pusass” un programma varēja sākties. Tikai saimniecei radās mazi pārpratumi, saskaņojot istabas ar gulētājiem. Ar Ieviņu P. bijām jau norunājušas dalīties istabā, bet mums tika piešķirts mazliet vairāk – laulības gulta!! Arī ar to saimniecei radās maza problēma – kas maksās par matraci, kas par alu... Laikam jau nebijām vienīgās. Mēs dzīvojām šķīsti kā māsas un lēses kristīgi nokārtojām.

(Turpinājums sekos)

Pateicība

Mīlie augustorfieši! Mūsu Latvijas ekspedīcijas dalībnieki esam atgriezušies mājās pēc divu nedēļu *Dzintara ceļa* brauciena pa Vāciju un Poliju. Daudz redzējām, daudz safilmējām, intervējām, ieraudzījām. TOMĒR Augustdorfā bija un palika šī brauciena maksimpunkts, par ko esam visiem jums – gan

tiem, ko paspējām intervēt, gan tiem, ko nepaspējām, – lielu pateicību parādā. Galvenais konstatējums – *Dzintara ceļš* mūsdienās vairs tik daudz neozīmē fizisku kāda ceļa posmu, *Dzintara ceļš* iet no sirds pie sirds.

Cienā un pateicībā visu ekspedīcijas dalībnieku vārdā –
Janīna Kursīte

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Pieņemti likuma grozījumi
Saeimas deputāti 26. jūlijā galīgajā lasījumā atkārtoti pieņēma referenduma likuma grozījumus. Tie nosaka, ka no 2015. gada 1. janvāra iniciatoriem pašiem jāsavāc 1/10 daļa jeb apmēram 150 000 vēlētāju parakstu, ja viņi vēlēšies rosināt referendumus par grozījumiem Satversmē vai likumos vai arī gribēs iniciēt tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu. Šāds rēgulējums, kas paredz atteikšanās no divu posmu parakstu vākšanas sistēmas, tika noteikts Saeimā iepriekš jau pieņemtajos un Valsts prezidenta Andra Bērziņa otrreizējai izskatīšanai parlamentā atdotajos likuma grozījumos.

Grozījumi likumā paredz arī pārejas posmā līdz 2015. gadam noteikt 50 000 parakstu sliekšni referendumu rosināšanas pirmajam posmam. Tas attieksies uz referendumu rosināšanu par grozījumiem likumos vai Satversmē. Patlaban referendumu ierosināšanai saistībā ar likuma vai Satversmes grozījumiem ir jāsavāc notāriāli apstiprināti 10 000 vēlētāju paraksti, bet ar desmitās daļas vēlētāju parakstu vākšanu par valsts budžeta līdzekļiem nodarbojas Centrālā vēlēšanu komisija.

Pārejas periods un pārējie likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" veiktie grozījumi stāsies spēkā 1. septembrī.

ZZS politīķi tiekas ar prezidentu

Zaļo un Zemnieku savienības (ZZS) politīķi 1. augustā tiekas ar Valsts prezidentu Andri Bērziņu. Viņi cer prezidentu pārliecināt, ka Saeimai otro reizi caurlūkošanai jānodod grozījumi likumā par referendumu kārtības maiņu. Ja neizdosies prezidentu pārliecināt par nepieciešamību minētos likuma grozījumus nodot Saeimai otrreiz, tad *Saskaņas centrs* (SC) atbalstīs ZZS nepieciešamo 34 parakstu savākšanā, lai rosinātu tautas nobalsošanu. ZZS politīķu ieskatā prezidentam nevajadzētu atbalsēt valdošās koalīcijas centienus graut Latvijas demokrātiju. Tautas nobalsošanas laikā varētu arī nesavākt kvorumu, tāpēc tā būs lieki izšķiesta nauda, kas būs tikai uz koalīcijas sirdsapziņas.

Grib referendumu par referendumiem

Intervijā *Latvijas Radio* Saeimas ZZS frakcijas deputāte Dana Reizniece-Ozola atzina: Ja Valsts prezidents Andris Bērziņš izsludinās valdības koalīcijas atbalstītos grozījumus par referendumu rosināšanas kārtību, kuri ierobežo vēlētāju iespējas iniciēt tautas nobalsošanu, Zaļo un zemnieku savienība (ZZS) varētu rosināt referendumu priekšroku par referendumiem. Prezidenta lēmums atdot otrreizējai izskatīšanai grozījumus likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" izvērties par Trojas zirgu jeb viltus dāvanu tautai. Likumprojekts kļuvis vēl

neizdevīgāks tautai. Koalīcijas partijas nav ievērojušas prezidenta iebildes, ka nedrīkst izvirzīt nesamērīgas prasības, kas ierobežo tautas iniciatīvu. Jau trešajā lasījumā pieņemtais likumprojekts bija nesamērīgs un palielinātu naudas varas ietekmi politikā. Nu iznācis tā, ka šie noteikumi kļuvuši vēl stingrāki un naudas varai būs vēl lielāka nozīme. Prezidenta vēstule, ar kuru likumprojekts nosūtīts atkārtotai izskatīšanai, bijis neitrālātes paraugs. Šī vēstule ir interesanta tāpēc, ka, savus priekšlikumus pamatojot, to citē gan opozīcijas, gan koalīcijas deputāti.

Piedot var, aizmirst – ne

Bijušais valsts prezidenta padomnieks vēstures un mazākumtautību jautājumos profsors Antonijs Zunda intervijā *Latvijas Avīzei* pauž savu viedokli par Valsts prezidenta Andra Bērziņa ideju rast samierināšanos starp pretējās frontes pusēs ražojušajiem latviešiem – sarkanajiem strēlniekiem, leģionāriem un nacionālajiem partizāniem. Zunda ieskatā ideja nav slikta – pretējos ierakumos ražojušos nosēdināt pie viena galda, lai viņi, atzīdami, ka kašs bijis briesmīgs, ka latvieši ražojuši zem svešiem karogiem un gājuši bojā gan nacistu, gan Staļina režīmā, nonāktu pie kopīgas nostājas. Tāds solis varētu gūt plašāku atbalsi sabiedrībā. Ja viņi atzītu, ka neviens no šiem režīmiem nav rēķinājies ar latviešu tautas interesēm un ka ne sarkanā armija, ne vācu vērmahts nav atnesis Latvijai ne brīvību, ne neatkarību, – tas būtu ļoti labi. Nevar runāt tikai ar latviešiem, jārunā arī ar citiem. Maza valsts nevar atļauties sašķeltu sabiedrību. Jācer, ka prezidenta iniciatīva kaut kādu pozitīvu kustību sabiedrībā izraisīs. Vismaz starp domājošiem cilvēkiem. Ar to jāstrādā, nenododot pamatprincipus. Mēs varam daudz ko piedot, bet ne aizmirst.

Uzvar koris Kamēr...

Ungārijas pilsētā Debrecenā notika 25. starptautiskais B. Bartoka košu konkurss *Grand Prix*. Latviju pārstāvēja koris *Kamēr...* mākslinieciskā vadītāja Jāņa Liepiņa vadībā. Koris piedalījās divās kategorijās – kamerkošu un jaukto košu konkurencē. Abās kategorijās mūsu koris ieguva divas pirmās vietas. Papildus šim balvām iegūta arī ceļazīme uz Eiropas *Grand Prix*, kas nākamgad notiks Areco pilsētā Itālijā.

Framest – ceturtajā vietā

Jauno atskaņotāju konkursā *Jaunais vilnis* Jūrmalā Latvijas grupa *Framest* izcīnīja ceturto vietu. Krievu kritiķu vērtējumā grupa bijusi vecmodīga – uz skatuves pietrūcis gan darbības, gan krāsu, fantazijas un oriģinalitātes. Vokāls visiem grupas dalībniekiem labs. Vēl viena labi dziedoša latviešu grupa, nekas vairāk.

Sarunā ar festivāla *Jaunais vil-*

nis rīkotājiem kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende aicināja festivāla programmā iekļaut vienu vakaru, kas būtu pilnīgi veltīts latviešu mūzikai un latviešu atskaņotājiem. Festivāla galvenais rīkotājs, uzņēmējs un komponists Igors Krutojs atbildēja, ka Krievijas televīzijas skatītājiem šāds saturs... nebūtu interesants.

Lielvalsts ideoloģisks uzbrukums Latvijai

Zviedrijā dzīvojošā latviešu publiciste Sandra Veinberga pauž kritisku attieksmi pret *Jauno vilni*:

„Šī sarīkojuma mērķis ir ne tikai nevainīga Kremlim lojālo miljonāru izklaide, bet tam ir ideoloģisks virsuzdevums: legitimēt lielvalsts kultūru un ideoloģiju vecajās imperijās robežās. Proti – pagrieziet Latviju atpakaļ PSRS 1990. gada robežās. Morāli, garīgi, psiholoģiski, ideoloģiski un politiski. Propagandas efekts mēdz būt āreji nemanāms.”

Aptaujās tautu par valsts simto gadadienu

Kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende, tiekoties ar Saeimas priekšsēdi Solvitu Ābolīņu, pārrunāja plašas darba grupas izveides iespēju, lai valsts jau laikus sāktu gatavoties Latvijas 100. gadadienai 2018. gadā. Ābolīņa un Jaunzeme-Grende bija vienisprātis, ka svētku plānošanā ir jāiesaista pēc iespējas plašāka sabiedrība, tāpēc paralēli oficiālas darba grupas izveidei noteikti būtu jāriko arī iedzīvotāju aptauja, aicinot iesniegt savus priekšlikumus un idejas svētku norisei. Kultūras ministrijā jau ir izveidota iekšējā darba grupa, kas sākusī sakopot idejas un priekšlikumus saistībā ar valsts apaļo jubileju.

Odisejs Kostanda – bezdarbnieks

Pēc *Latvijas Avīzes* sniegtās informācijas, neapskaužamos apstākļos nonācis Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris, viens no Latvijas Nacionālās neatkarības kustības (LNNK) dibinātājiem, Latvijas Grieķu biedrības priekšsēdis Odisejs Kostanda. Viņš mēģinājis atrast darbu gan Aizsardzības ministrijā, gan Izglītības un zinātnes ministrijā, gan Iekšlietu ministrijā, gan Kultūras ministrijā, gan Valsts vēstures archīvā, gan skolās, taču visur saņēmis atteikumu, nevienam nav bijusi vajadzīga Kostandas politiskā un sabiedriskā darba pieredze. Mēģinājis pieteikties par strādnieku gateri, bet arī tur nav pieņemts. Tas ir skandalozs gadījums, ka patriots ar pieredzi un zināšanām spēka gados nekam vairs neder.

Nodibināta Lindermana partija

Uzņēmumu reģistrs (UR) nesen pierēģistrējis nepilsoņa Vladimira Lindermana partiju "Par dzimto valodu". Partijas vadībā ir divi nepilsoņi – līdzās

SPILGTI CITĀTI

“Kamēr latvietim nesit ar mietu pa galvu...”

Stradiņa universitātes profesore **Ilga Kreituse**, komentējot 1940. gada okupāciju, saka: „Kamēr latvietim nesit ar mietu pa galvu vārda tiešā nozīmē, viņš neko nedara. Latviešiem tiešām ir raksturīga padošanās, akla uzticēšanās augšām.” Vēl daži izvilcumi no profesores intervijas laikrakstā *NRA*.

- Ja mēs izpētīsim mehānismus, kas bīdīja uz nodevību cilvēkus toreiz, 1940. gadā, mēs sapratīsim, kā no šiem nodevības tīkliem izvairīties šodien.

- Mums bail atzīt, ka Vilis Lācis ir piedalījies savas tautas iznīcināšanā, vieglāk pateikt, ka to darīja čekas priekšnieks Šustins. Vili Lāci par tautas nodevēju kļūt mudināja iekšējās ambīcijas, un, kā rakstīja Mariss Vētra, katram dendijam galvenais bija uzvilkt kājās pareizās kurpes un nozīmēties pa priekšu. Vai mums šodien maz tādu cilvēku? Un kur ir viņu vājie punkti? Un kādas ir viņu ambīcijas?

- Ja 1939. gadā visas trīs Baltijas valstis būtu atteikušās parakstīt līgumu par padomju armijas daļu ieviešanu savā valstī, Padomju Savienība diez vai sāktu karu ar četrām Eiropas valstīm vienlaikus – Latviju, Lietuvu, Igauniju un Somiju. Diemžēl katra valsts domāja tikai par sevi. Un kur šodien ir Baltijas vienotība?

Profesore atgādina, ka 1940. gada okupāciju veicinājis latviešu pašu kollaracionisms.

- Savulaik viņnēj derībās: teicu, lai paņem 30. gadu beigu *Jaunākās Ziņas* vai *Atpūtu* un pamēģina atrast vismaz vienu kritisku rakstu par to, kā Padomju Savienībā tiek īstenotas staļiniskās represijas. Tādu rakstu nav. Toties ir raksti par tautas sasniegumu izstādī, par absurdo, nereālizēto projektu, kas paredzēja būvēt cik tur simtus metru augsto celtni, kuņas galā uzlietu Ļeņina statuju, – vienīgā problēma būtu tā, ka vadonis būtu makoņos un neviens viņu neredzētu...

1940. gada jūnijā Latvijas cilvēkos nebija tik liels trauksmes, tā sākās tad, kad visi ieraudzīja padomju atnesto realitāti. Latvijā katrai mājsaimniecei uz galda atradās *Atpūta* un *Zeltene* – tā nu bija goda lieta. Un, ja *Atpūta* bija Viļa Lāča stāsti, ja bija „Zvejnieka dēls” ar varonīgo cīnītāju Oskaru centrā, ja bija pozitīvi apraksti par dzīvi Padomju Savienībā, – kādas gan varētu būt šaubas par lielā, komunistiskā kaimiņa labajiem nodomiem?!

valdes priekšsēdim Vladimiram Lindermanam arī Jevgenijs Osipovs. Pilsonis ir vienīgi Illarions Girss, kušs arī iesniedza visus nepieciešamos dokumentus, lai partija oficiāli tiktu iekļauta reģistrā. Politisko partiju likums to aizliedz darīt nepilsoņiem, bet neaizliedz viņiem darboties valdē, ko ievēl partijas sapulcē.

UR vadītāja R. Baloža ieskatā zvērinātam notāram būtu jāpieņem arī partijas dibināšanas sapulcē un, partijai reģistrējoties, vajadzētu iesniegt arī zvērināta notāra sastādītu partijas dibināšanas norises protokolu

Banka atsaka Lindermanam

Partijai *Par dzimto valodu* nav izdevies atvērt norēķinu kontu *SEB* bankā. Pēc partijas līdera Vladimira Lindermana teiktā, atteikums pamatots ar bankas privātajām tiesībām nesniegt pakalpojumus personām, kuņas tā nevēlas redzēt savu klientu lokā. Skandalozais politiskais sadusmojies uz banku, nu aicina citus krievus to boikotēt. Savukārt banka plašāku skaidrojumu par savu nepatiku pret Lindermanu neatklāj. Vienīgi norāda, ka nekādā ziņā nevērtējot klientus pēc rases, tautības, dzimuma vai politiskās piederības.

Saņēmuši *SEB* bankas atteikumu atvērt norēķinu kontu partijai *Par dzimto valodu*, organizācijas līderi ar vēstuli vērsušies pie bankas māteskompanijas Zviedrijā - *Skandinaviska Enskilda Banken (SEB)*, lai paustu neizpratni par notikušo un lūgtu paskaidrot bankas politiku.

Palīdzīgu roku Lindermanam

apņēmusies sniegt *Nordea* banka. Tā labprāt apkalpošot politīķi.

Nedrīkst pieļaut valstij naidīgu partiju reģistrāciju

Tieslietu ministra Jāņa Bordāna (*TB/LNNK*) ieskatā valstij naidīgi noskaņotu politisko partiju iespēja tikt reģistrētām ir tiešs demokrātijas apdraudējums, un to nedrīkst pieļaut. Demokrātiskā valstī nav pieļaujams, ka politiskajās partijās, proti, organizācijās, kuņu pašsaprotamais mērķis ir iegūt varu valstī, darbojas un tās vada personas, kas aktīvi veicina naida izpausmes sabiedrībā. “Šādu pretvalstiski noskaņotu personu dibināts un vadīts politiskais spēks apdraud sabiedrības drošību,” – tāda ir Bordāna pārliecība.

Gaponenko skaita... latviešus

Mūsu politisko notikumu apskatnieks Franks Gordons *Latvijas Avīzē* raksta par divainām pretlaviskā darboņa izdarībām. Latvijas Eiropas pētījumu institūta direktors (!) Aleksandrs Gaponenko pārņēmis Centrālā statistikas biroja funkcijas un mēģina no jauna skaitīt Latvijā dzīvojošos latviešus. Viņš konstatējis, ka no latviešiem atskaitāmi latgalieši, jo tie neesot latvieši (kuņu kopskaits esot tik vien kā 929 000). Iznāk, ka Latvijā latviešu īpatsvars ir 49,5%, atsevišķi seko “latgaliešu etnoss” – 12,6%, krievi – 37,1%, un pārējie – 1%. Latvieši vairs nav absolūtā vairākumā – tie ir mazāk par pusi. Latvijas tautu veido trīs nācijas – latvieši, latgalieši un krievi. Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Ko Ķīna spēj!

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Kārļa Marksa laikā Anglija bija "pasaules fabrika": tur ražoja visu - no tvaika dzinējiem līdz vilnas audumiem. Tagad "pasaules fabrika" ir Ķīna: gandrīz viss, ko mēs pērkam, ir *Made in China* - no augstvērtīgiem un komplicētiem datoriem līdz apģērbiem, apaviem, traukiem.

Ķīniešu izveicīgums, rūpība, darba spēja, tas, ko sauc par *drive*, pārsteidz, radot apbrīnu un, jāatzīst, skaudību.

Jūnijā un jūlijā vien trīs ziņas no Pekinas lika ieplest acis.

Sekmīgi beidzās kosmosa kuģa *Šenžou 9* lidojums. Starp trim astronautiem, kuri laimīgi nolaidās Ķīnas ziemeļrietumos, pirmoreiz bija sieviete - *Liu Yang*.

Tā bija pirmā reize, kad ķīniešu astronauti, atstājot kosmosa kuģi, saslēdzās ar t.s. *space lab module*. Tādējādi ir likts pamats projektam - 2020. gadā ievadīt kosmosā pastāvīgu *space station*, kur cilvēki varētu atrasties ilgāku laiku. Vārdu sakot, šai jomā Ķīnai ir izredzes panākt ASV, bet "Gagarina mantiniekiem" sen vairs nav kādreizējā plašā vēriena.

No zvaigžņotās debess nolaidīsimies grēcīgajā zemē, kur ķīnieši arī veic brīnumus: jau 2006. gadā tika atklāts dzelzceļš, kas Ķīnas vidieni savieno ar Lhasu Tibetā un vietumis šķērso augstienes, kuŗas paceļas ap 5000 metru virs jūras līmeņa, bet tagad ar pilnu jaudu tiek izbūvēts pasaules visaugstākais autoceļš - *Karakoram Highway* 1300 kilometru garumā, kas pāri Hindu-

kuša kalnu grēdai (4700 metru virs jūras līmeņa) savieno Kašgaras pilsētu Sinczjanas (*Hsin-kiang*) provincē ar Pakistānas galvaspilsētu Islamabadu. Šī pašaurā ceļa pārvēršana par modernu maģistrāli, kur attālumu no Ķīnas robežas līdz Islamabadam būs iespējams pārvarēt 20 stundu laikā pašreizējo 30 stundu vietā, prasa milzīgas pūles un varenu tehniku apvidos, kur bieži ir zemes nogrūvumi un temperatūra svārstās no +40 Celsija grādiem vasarā līdz -40 Celsija grādiem ziemā. Nākas rakt tuneļus, un tiltu skaits sasniedz simtu.

Tā ir Ķīnas dāvana Pakistānai, un izdevumus - 400 miljonus dolaru - sedz Ķīnas bankas. Šī dāvana Ķīnai, protams, atmaksāsies, jo pa šo modernizēto autoceļu pāri kalniem, pāri lejām

Ķīnā ražotās preces tiks nogādātas līdz Karači ostai Indijas okeana krastā, - tālāk tās saņems visa pasaule...

Grandiozi ir projekti, kas tiek izstrādāti Pekinā: sadarbībā ar citām valstīm tiek plānota transkontinentāla dzelzceļa maģistrāle, kas sāksies Tjancziņā pie Dzeltenās jūras, šķērsos Ķīnas rietumu novadu un Kazachstānas plašumus, Uzbekistānu, Turkmenistānu, būs prāmis pāri Kaspijas jūrai (apejot Krieviju!), tālāk Azerbaidžāna, Gruzija, Turcija, Balkāni, Itālijas ziemeļi un cauri Francijai līdz Londonai - ar atzarojumu uz Spāniju. Un tie būs ātrgaitas pasažieru un preču vilcieni, nevis "sutas kumelī".

Te nu man teiks: bet autoritārais režīms, disidentu vajāšana, kompartijas vienvaldība? Tas tiesa, diemžēl. Taču šķiet, ka šai

ziņā pavīd cerību stariņš: Ņujorkā iznākošā, labi informētā avīze *Epoch Times* "no drošiem avotiem dabūjusi zināt", ka Ķīnas kompartijas 18. kongresā, kam jāsanāk oktobrī vai novembrī, tikšot ievadīta demokratizācija. Proti, jebkuŗas sociālas izcelsmes pavalstnieki varēšot sūtīt delegātus uz komisiju, kuŗai jāizstrādā jauna konstitūcija, kas garantēšot tiesības brīvi dibināt jebkuŗas biedrības vai partijas. Tikšot paziņots, ka KP ceļš kā valdošajai partijai nu esot noslēdzies un ikkatrs partijas biedrs varēšot pats lemt - palikt partijā vai izstāties no tās.

Izredzes šķiet pārāk rožainas - tā īsti negribas tam ticēt. Bet kas var zināt - varbūt Pekinā virsroku gūs pragmatisms, veselais saprāts?

Franks Gordons

Vai vēl būtu kādi jautājumi?

Šausmas kinoteātri

Viņi bija sanākuši lielā skaitā, lai noskatītos jaunu filmu par amerikāņu supervaroni Betmenu. Filma sākās, ļaudis skatījās un klausījās - un tad piepeši situācija mainījās. Kinoteātri parādījās cilvēks, kas bija tērpies līdzīgi vienam no Betmena galvenajiem ienaidniekiem, tā dēvētajam Džokeram. Mati spilgi oranži, rokās vairāki šaujamočļi. Aculiecinieki sākotnēji domājuši, ka tas pieder pie filmas izrādes. Tas nebūtu nekas nedzirdēts - kinoproducenti filmas demonstrēšanas zālē reizēm kaut ko uzsāk, lai veicinātu šausmas vai bailes, vai prieku. Taču šoreiz viss notika pa istam. Cilvēks atklāja uguni, un isā brīdī pāri par desmit cilvēku bija nogalināti un daudzi ievainoti. Ievainojumus guva arī kāds cilvēks blakus zālē, jo šaujamočļi bija tik spēcīgi, ka spēja caursist kinoteātra sienu.

Pēc notikušā sākās tas, kas šādos gadījumos parasts. Šāvēja paziņas stāstīja, ka cilvēks bijis gudrs, cilvēks bijis labs... nu, varbūt mazliet dīvains, tomēr... jauns vīrietis, studē doktorantūrā un cer kļūt par neirologu. Teiktais savukārt izraisīja ierastu jautājumu: kā gan kaut kas tāds varēja notikt? Plašsaziņas līdzekļos psihiatri un citi speciālisti sprieda, ka cilvēkam acimredzot gadījies kāds „klikšķis”. Varbūt nomākusi depresija, varbūt viņš veselo saprātu uz brīdi zaudējis.

Taču pēcāk pienāca ziņas, ka pirms došanās uz kinoteātri cilvēks „sakārtojās” savu dzīvokli ar daudzām sprāgstvielām un slazdiem. Policija grūti nopūlējās, lai to visu novāktu bez sprādziena, kas (tā pēc tam paziņoja speciālisti) būtu sagrāvis ne vien

dzīvokli, bet droši vien visu dzīvokļu māju. Citiem vārdiem sakot, tas nebūt nebija mirkļa impulss, cilvēks bija gatavojies. Kļuva arī zināms, ka pirms notikušā viņš lielā daudzumā iepircis ieročus un patronas. Iespējams, vienīgais, kas šo gadījumu atšķirtu no citiem tamlīdzīgiem notikumiem, ir fakts, ka cilvēks nenošāvēs pats. Policija viņu sagūstīja īsi pēc notikuma, un viņš arestētajam policistam esot teicis: „Es esmu Džokers.”

Ierastais jautājums - „kā gan kaut kas tāds varēja notikt?” - nav jautājums tikai par konkrēto gadījumu vien. Katru reizi, kad kaut kas tāds Amerikā notiek, seko zobu šņakstināšana un roku laužšana - cik tas ir briesmīgi, ka tik viegli kāds var dabūt rokās šauteni, cik briesmīgi, ka kāds var tik zemu nolaisties, lai kļūtu par briesmīgu maniaku u.tml. Tas pats, protams, notiek arī citur pasaulē. Piemēram, pērnā gada slaktiņš Norvēģijā, kad sarakojies cilvēks nogalināja desmitiem jauniešu it kā tāpēc, ka viņi atbalsta multikulturālismu. Arī pie mums Latvijā, kā zināms, notika šaušana kinoteātri, kad divi cilvēki sastrīdējās un vienam pa rokai bija šaujamierocis.

Taču starp šāda veida notikumiem Eiropā un Latvijā tomēr ir viena ļoti liela atšķirība, proti, Norvēģijā neviens neteica, ka Andersam Breivīkam ir bijušas visas Dieva dotas tiesības pirkt šaujamieroci, izmantot šaujamieroci u.tml. Savukārt Amerikā viss ir citādi. Amerikā ir ļoti bagāts un ļoti ietekmīgs lobijs, kuŗa vadība ir it kā nevalsts organizācija Nacionālā šaujamierocju asociācija (*National Rifle Association - NRA*). Par to esmu jau rakstījis, kad tika sašauta un gandrīz nošauta ASV kongresmene Gabriela Gifordsa. Ar *NRA*

un tās atbalstītāju dedzīgiem centieniem ir kļuvis gandrīz neiespējami Amerikā pieņemt jebkādu likumu, kas aizliegtu vai vismaz censtos samazināt šaujamočļu turēšanu privātpašumā. Vēl vairāk, katru reizi, kad kāda pašvaldība cenšas kaut ko šai ziņā darīt, klāt ir *NRA* un tās advokāti, lai tiesas prāvā pateiktu, ka tā nedrīkst, tā nedrīkst un vēlreiz nedrīkst! It īpaši Republikāņu partija (lai gan Demokrātu partija arī šajā ziņā nav bez grēka) ir šo lobiju kabata, jo naudas tiem netrūkst un Amerikā politika bez naudas nav iedomājama.

Dažas dienas pēc notikuma ASV kinoteātri kāds komentētājs rakstīja, ka, domājot par ieroču atļaušanu vai aizliegšanu, ir pilnīgi skaidrs, ka patiesība atrodas kaut kur starp diviem poliem. Vienā polā ir doma, ka vajadzētu aizliegt pilnīgi visus šaujamočļus. Otrā polā - ka jebkuŗam cilvēkam ir tiesības jebkuŗā laikā un jebkuŗā vietā iegādāties jebkuŗu šaujamočļi, arī mašinpistolī vai šauteni, kas spēj caururbt policista bruņu vesti. Kollēgam komentētājam ir taisnība tai ziņā, ka patiesība atrodas kaut kur starp šiem abiem poliem, vienīgi jāpiebilst, ka *NRA* un tās rokaspuiši ir ļoti, ļoti daudz tuvāk otrajam polam nekā viņu oponenti pirmajam polam. Ja pasaulē būtu aizliegti pilnīgi visi šaujamočļi, tad mūsu pašu Afanasijam Kuzminam nebūtu ko meklēt Olimpiskajās spēlēs. Var strīdēties par to, cik ļoti šaujamierocis ir vai nav vajadzīgs likuma sargiem, bet tas nu gan ir skaidrs, ka pasaulē netrūkst vietu (prātā nāk Londona), kur policisti daudz biežāk tiek galā bez šautenes, nekā tas tā ir Amerikā. Taču *NRA* tipa cilvēki nedomā par sportu vai likuma aizsardzību vien, viņi nūdien ir pārliecināti,

ka jebkuŗam amerikānim ir tiesības mājas turēt kaut vai veselu arsenālu ieroču, ja vien viņš to vēlas. Jo, lūk, tā ir teikts Amerikas Konstitūcijā.

Konstitūcijas pants, uz kuŗu šie ļaudis rāda ar pirkstu, gan tika rakstīts 18. gadsimta beigās, kad, pirmkārt, dzīve amerikāņiem bija krietni citāda, nekā tā ir patlaban, un, otrkārt, pats briesmīgākais ierocis bija lielgabals un ne jau katrs amerikānis tādu varēja iegādāties lietošanai savās mājās. Mūsdienās ir grūti iedomāties, kādēļ gan kādam mājās būtu vajadzīga militāra lietojuma (un militārā spēka) šautene, nemaz nerunājot par mašinpistolī vai lielgabalu (piemēram, cilvēkam kinoteātri bija pietiekami spēcīgs ierocis, lai caururbtu kinoteātra sienu un trāpītu kādam kaimiņzālē). Vēl jo grūtāk ir iedomāties, ka kāds, kuŗam smadzenēs turas vismaz kripatiņa veselā saprāta, varētu atbalstīt domu, ka sabiedrībai nav absolūti ne mazāko tiesību šādas „tiesības” ierobežot. Protams, kā vienmēr apgalvo *NRA* demagogi, ne jau šautene nogalināja cilvēkus, kas neko citu negribēja kā vien noskatīties filmu par Betmenu. Šautene pati neiekāpa automašīnā, šautene pati neaizbrauca uz kinoteātri, šautene pati tur neiegāja iekšā. Taču, ja cilvēkam rokā būtu bijis nazis, tad bojā gājušo skaits būtu bijis daudz mazāks, un diez vai *NRA* demagogi grib teikt, ka tāpēc labi vien bija, ka viņam rokā bija šautene? Taču tieši pie kinoteātri notikušā noved viņu „pārliecība” - jebkuŗš cilvēks jebkuŗu šauteni jebkuŗā vietā un laikā.

Un, pēdīgi, ir vērts tomēr padomāt arī par vidi, kuŗā mēs patlaban dzīvojam un kuŗā aug mūsu bērni. Tajā pašā Betmena filmā vardarbības ir pārpilnām. Atceros kādreiz lasījis, ka ikviens bērns pirms pilngadības

ir televīzijā vien redzējis slepkavības, kas skaitā mērijamas caurmērā ar četriem vai pat pieciem cipariem. Tas bija pētījums Amerikā, bet arī Latvijā netrūkst tāda paša veida filmu un raidījumu, un datorspēļu, un videospēļu, un visa pārejā, kas mūsdienās izklaidē jaunatni. Protams, 99 procentos gadījumu viss nebeidzas ar skatītāja vai spēlētāja secinājumu, ka viņam jārikojas tāpat, un tomēr arī šis viens procents jāpatur prātā. Nav nekādu šaubu, ka asins šķīšana uz ekrāna notrulina skatītāja smadzenes attieksmē pret cilvēka dzīvību un nāvi. Nekas droši vien vairs nav ne glābjams, ne labojams, plašsaziņas līdzekļi ir tādi, kādi tie ir, un mūsdienu sabiedrība ir tāda, kāda tā ir.

Taču sirds tik un tā sāp. Sāp par tiem, kuŗiem tik bezjēdzīgi bija jāiet bojā, - tur bija arī puisis, kas nule atgriezies no dienesta Irakā, bija bērni. Atliek vienīgi nopūsties un kārtējo reizi jautāt: „Kā gan kaut kas tāds varēja notikt?” Bet patiesībā mēs labi zinām, kā tas varēja notikt. Cilvēks likumīgi nopirka vairākas šautenes un kaudzēm patronu un sprāgstvielu. Atkārtotju - tas notika likumīgi. Vai vēl būtu kādi jautājumi?

Kārlis Streips

Lasiet tīmeklī!

ASV latviešu
laikraksta

LAIKS

mājaslapa

www.laiks.us

Par sirdīm, kur Latvijai drošākā vieta

Ar Lolitu Ritmani un Albertu Ritmani sarunājās Ligita Kovtuna

Kāds bija galvenais iemesls šīs vasaras sākumā ierasties Rīgā?

Lolita. Protams, lai dzirdētu un redzētu 3000 jauniešus Latvijā dziedam dziesmu "Manā sirdī", kas atlidoja uz Latviju ar 100 jaunu latviešu balsīm no tālās Kalifornijas!

Šī gada janvārī diriģents Romāns Vanags sakārā ar savu darbu atlidoja no Latvijas uz Losandželosu un atveda jauku ziņu: 19. maijā 3000 dziedātāju liels Latvijas jauniešu koris Lielajā koŗu koncertā Saldus pilsētas

Tā kā koncerta datums Saldū bija nolikts 19. maijā, bija žēl, ka nevarēsim doties uz Latviju abi ar vīru. Maijs mums bija pārslēgots ar darbiem. Nevarējām abi ar Marku vienlaikus būt projām no Losandželosas. Pavaicāju savam brālim Albertam, vai viņam būtu interese man pievienoties Viņš manu aicinājumu ar lielu prieku pieņēma. Lidojām uz Latviju.

19. jūnijā Romāns Vanags ar kundzi mūs abus aizvīzināja uz Saldū, kur kopā ar Māru Zālīti un klausītāju pulku skatījāmies

Lolita. Pirms šīs reizes esmu ciemojusies Latvijā vairākkārt - diemžēl vienmēr tikai pašā vasaras vidū - pēc Jāņiem. Šoreiz laimējās: bija pavasaris. Rīgā vēl ritēja aktīva koncertu un teātru sezona. Katru vakaru devāmies vai nu uz kādu teātra izrādi, vai koncertu.

Pavasaris Latvijā ir neaprakstāmi skaists... zied ceriņi, un viss liekas tīrs un cerību pilns. Pa Vecrīgu staigā absolventi - ar ziediem rokās, nupat pabeiguši skolu, katrā koncertzālē kaut kas skan.

Jānis Ķuzulis, Alberts Ritmanis, Māra Zālīte, Renārs Kaupers, Lolita Ritmane Mežaparkā 18. maijā (pie mūsu vectēva mājās...)

svētkos pirmo reizi Latvijā dziedās mūsu dziesmu "Manā sirdī" - ar skaistajiem Māras Zālītes vārdiem, ko biju ar sajūsmu ietēpusi mūzikā.

"Tev jālido! Tev jābūt tur klāt!" teica Romāns. "Atlido uz Rīgu! Uz Saldū tevi aizvīzināsim!" Es atbildēju: "Jā, ļoti gribētos tur būt, tikai jāizgudro, kā to izkārtot."

Jau 2011. gada sākumā sazinājos ar dzejnieci Māru Zālīti un lūdzu vēltīt dzeju latviešu jauniešiem, it sevišķi tiem, kuŗi tūlīt pēc Ziemsvētkiem salidos Divreizdivi nometnē, kas tika plānota Malibu, Kalifornijā. Māra drīz vien atsūtīja dziesmas vārdus, un tie man ļoti patika.

Uzrakstīju melodiju, un tā radās mūsu dziesma "Manā sirdī". Uz nometni sabrauca ap simtjauniešuno Ziemeļamerikas, vairāki arī no Latvijas.

Abas ar Māru Zālīti bijām mācībspēku pulkā. Bija liels prieks, redzot, ar kādu sajūsmu mūsu dziesmu dzied visu dalībnieku koris. Likās, tā savija visus jauniešus vienā patriotiskā pulkā. Dziesma "Manā sirdī" tika ieskaņota gan DVD, gan tvartā (kompaktdiskā). Divreizdivi nometnes galvenais organizētājs un vadītājs Aivars Osvalds šos ieskaņojumus aizsūtīja uz Latviju un sazinājās ar diriģentu Mārtiņu Klišanu.

un klausījāmies, ar kādu sajūsmu mūsu dziesmu "Manā sirdī" dzied 3000 latviešu jaunieši.

"Manā sirdī" skāra gan dziedātāju, gan klausītāju sirdis. Biju laimīga, ka kopā ar Māru Zālīti bijām radījušas šo dāvanu Latvijai un latviešiem.

Arī mūsu pārējās dienas noritēja zem laimīgas zvaigznes: skaists laiks, jauki latvieši, skaistā Latvija! Viesošanās Latvijā bija samērā īsa. Deviņas notikumu pārpilnas, jaukas dienas gan Rīgā, gan ārpus Rīgas, ceļojot pa Kurzemi, Zemgali, Lietuvas Kuršu jomu. Mūs savā automašīnā izvadāja mīļš mūsu ģimenes draugs Rolands Ivsiņš no Rūjienas. Studentu programmas ietvaros viņš savulaik Oregonā pavadīja vairāk nekā gadu, iepazīstoties ar šo zemi, kā arī iegūstot darba pieredzi. Sadraudzējāmies.

Skaista bija diena, kad mūs pa Vidzemi vīzināja Māra Zālīte ar vīru Jāni Ķuzuli.

Ciemošanās laikā mēs Latvijā bijām apmetušies pie ļoti mīļiem mūsu ģimenes draugiem Arņiņiem Mežaparkā - mana vectēva Alberta Melķa mājā (manas mammas bērnības mājā). Priecājos, ka šajā šajā laikā bija arī iespēja pacīmoties ar mūsu mācītājiem Māru un Baibu Ritmanēm.

Tavi spilgtākie iespaidi?

Māra Zālīte

MANĀ SIRDĪ

Pirmpublicējums*

Tā kā divdūjiņas gaisā manas ilgas skrien.
Pāri kalniem trejdeviņiem tās vairs neatgriezīsies.
Debess augsta, jūra dziļa, kur man savu mīlu likt?
Pāri kalniem drejdeviņiem nevaru es pāri tikt.

Aijā, līdaciņa zaļa projām ūdenszālēs slīd.
Tā nav līdaciņa zaļa, tā ir mana dvēselīt,
Migla, migla, rasa, rasa, zūd man tēva kumeliņš,
Dārgumi, ko dāvājusi mana balta māmuliņ.

Manā sirdī, bet lai tas ir noslēpums.
Manā sirdī, lai paliek tas tikai starp mums.
Manā sirdī ir Latvijai drošākā vieta.
Manā sirdī tai patvērums.

Divdūjiņas, kas tur skries,
Vienmēr zinās atgriezties.
Līdaciņa rāma tur ūdenszālēs līgosies.
Tumšā naktē kumeļš stalts,
Zaļā zālē sapnis balts.
Neraudi, ak, mīļo māt!
Viss ir sirdī saglabāts.

Tevi lūdzu, sargeņģeli,
Ņem zem spārna sirdi šo.
Kuŗā glabāju it visu,
Itin visu dārgāko.

Tevi lūdzu, sargeņģeli,
Gādā, lai man droša sirds!
Mani sapņi, mana mīla,
Mana Latvija tur ir.

Kopā esam, kopā būsim!
Mums ir visiem viena sirds.
Un pat kalni trejdeviņi
Nevarēs mūs šķirt.

Kopā esam, kopā būsim!
Mums ir visiem viena sirds.
Tevi lūdzam, sargeņģeli,
Lai tā mūžu mūžos ir!

Tumšā naktī sapnis balts,
Zaļā zālē kumeļš stalts,
Neraudi, ak, mīļo māt!
Viss ir sirdī saglabāts,
Manā sirdī saglabāts

Kopā esam, kopā būsim!
Mums ir visiem viena sirds!
Un pat kalni trejdeviņi
Nevarēs mus šķirt.

Kopā esam, kopā būsim!
Dzied ar mani, mīļo māt!
Viss ir sirdī saglabāts!

* Dziesmu "Manā sirdī" 2010. gada decembrī, ievadot 2011. gadu, dziedāja latviešu jaunieši Divreizdivi nometnē Malibu, Kalifornijā. Tā aizlidoja pāri jūrām ciemos uz Latviju! 3000 latviešu jauniešu koris dziedāja "Manā sirdī" 2012. gada 19. maijā Saldū, Latvijā

dien dzirdu, ka pēc 23 gadu darbības Māris Sirmāis nodevis šī izcilā koŗa vadību Jāņa rokās.

Biju ļoti laimīga, ka varēju tikties vēl ar citiem radošiem, jaukiem cilvēkiem, taču jādod iespēja arī manam mīļajam brālim par to pastāstīt, jo abi kopā izbaudījām šīs brīnišķīgās tikšanās.

Pirmoreiz Latviju tu apmeklēji, kad biji gluži maziņa, un kopš tiem laikiem tu glabā

kādu smeldzīgu atmiņu, kas saistīta ar spēļu sunīti. Pats sunītis ar sašūtu vēderu tev esot mājās vēl šobaltdien...

Lolita. Jā, mans mazais "piebāztais sunītis" - komūnisti viņu pārgrieza uz pusēm, meklējot kaut kādu kontrabandu! Man toreiz bija tikai kādi 10 gadiņi. Vai tiešām tas bija jādara?

(Turpinājums 8. lpp.)

Ilgonis Bērsons
(Nobeigums)

Par četrām personībām divos krājumos

268. un 269. Jaunajā Gaitā

Tā domāja nacionāļkomūnists Ozoliņš par grāmatu „Mazās piezīmes” (1920), ko padomju cenzūra turēja specfondos ar aizlieguma vārdiem: „Grāmatas saturs buržuaziski nacionālistisks, pauž šovinismu un satur pretpadomju propagandu” (kopija manā arhīvā).

Diemžēl Skalbes Mūža rakstu sastādīšanā un izdošanā esmu iestrēdzis pie sestā sējuma, kuŗa datorsalikumā arī „Mazās piezīmes” stāv jau ceturto gadu. Un vēl jābūt sešiem sējumiem, lai izpildītu Ozoliņa ieteikumu. Tāda ir krīzes izpausme kompleksīvu darbu iespiešanā.

Ingrīda Burāne nekrologā par Latvijas Mākslas akadēmijas rektoru Valdi Dišleru saka: „Prāgmatisks ar romantiķa dvēseli. Komūnists [bija partijas organizācijas sekretārs – I. B.], pēc pārliecības nacionālists” (Diena, 2012. gada 5. janvārī).

Tādi Ozoliņi bijuši daudzi. Arī mūziķi Liepājā Valdis Vikmanis un Jānis Elsbergs, kas iestājušies vienīgajā partijā, „lai paši būtu saimnieki savā skolā” (JG, 268:25).

Svarīga ir personas būtība un rīcība, nevis viņa formālā saistība ar kādu organizāciju.

4. Bronislava Martuževa

1950. gadā, kad Kārlis Ozoliņš sāka veidot žurnālu *Zvaigzne*, dzejniece Bronislava Martuževa, dzīvodama pagrīdē tēva mājās Lubānas Lazdiņos, radīja, ar roku pārrakstīja un izsūtīja uzticamiem lasītājiem Latvijas nacionālo partizānu apvienības žurnālu *Dzimtene*.

269. *Jaunā Gaita*, dzejniecei mūžībā aizejot, viņai veltījusi Jāņa Liepiņa sirsnīgi uzrakstītās atmiņas un izvilkumus no Laimas Līvenas vēstules Martuževai grāmatā „Ceļu krusti” (1990). Diemžēl lasītāji nevar saprast, kāpēc šī ir „vienīgā istā” grāmata. Izlaists paskaidrojums par to, ka pēc soda izciešanas 1956. gadā Martuževa nebija rehabilitēta, tāpēc savas pirmās grāmatas (1981, 1987) bija spiesta izdot ar radniecības Evās Mārtužas vārdu. Un vēstules beigās „nozaudēts” Laimas būtiskais novēlējums: „Lai Dievs dod spēku un izturību Tev piedzīvot mūsu daudzciētās zemes neatkarību!”

Notika tā, ka 1989. gada augustā izlasīju „Ceļu krusti” pirmo variantu. Apgādam „Liesma” bija iesniegts manuskripts: „Alija Lazda (Bronislava Martuževa). Dienasgrāmata”. Redakcijas vadītāja Vija Jugāne ieteica grāmatu izdot ar autores īsto vārdu, nevis ar segvārdu, un redaktore Laima Līvena to nodeva salikšanai jau novembrī. Abiem tekstiem būtisku atšķirību nav.

Tūlīt sāku sarakstīt.

„Dienasgrāmata” pie dzejoļa „Kādēļ skumjas tavās acīs šovakar, mans draugs...” bija rakstīts: Jānim Klucim. „Ceļu krusts” adresāta nav. Manos vidusskolas gados (1947-1951) šī bija vismīļākā saviesību dziesma. Jautāju par dzejoļa rašanos, un Martuževa 1990. gada *Zvaigznes* dienā rakstīja: „Jānis Klucis bija mežabrālis: nebija paklausījis iesaukumam padomju armijā. Divus

gadus māte slēpusi mājās, tad iestādes sākušas pratināt piederīgos un kratīt mājas. Lai neciestu jaunākās māsas un brālis, iebēdzis mežā. Nav jābrīnās, ka viņam bija skumjas acis, kad grupa ieklida mūsu mājās pēc kādas izvāšanās, kuŗā daži biedri bija krituši.

Toreiz mums, „jautrajām blusām uz grūstošās laika lavīnas”, Remarka vārdiem runājot, vajadzēja prāvu dūšu, lai izturētu. Vislabāk palīdz dziesma, un es to sacerēju. Jā, arī melodiju, ne tikai tekstu. Tie, kas pirmie viņu iemācījās un sāka dziedāt, krituši līdz pēdējam vīram, baidos, ka tagad jau arī Jānis Klucis. Bet dziesma, kā par brīnumu, dzīvo. To pārņēmis godavīrs Rozeštrauchs (diemžēl ar krietni vien „sadziedātu”, tautas mutē pārveidojušos melodiju) un devis tai „otro elpu” tagad jau no skatuvēm.”

Vēl 1991. gada 13. martā Madonas Sociālās nodrošināšanas nodaļa sūtīja lūgumu man uz Rakstnieku savienību, lai palīdzu Martuževai saņemt rehabilitācijas dokumentu. Gribu citēt Dārziņos 1991. gada 17. oktobrī rakstīto vēstuli – tieši problēmas dēļ: „Jūsu sagādātie rehabilitācijas dokumenti skaŗ Magdalēnu [B. māsu – I.B.] krietni vairāk nekā mani, jo es jau esmu „putniņš zara galiņā”, bez nevienas darba stāža dienas, tālab neatkarīga, bet viņa, nu jau desmit mēnešus pie gultas piesaistīta, tagad, pateicoties tiem tālo ziemeļu gadiem un papīriem, kas to apliecina, ir dabūjusi pilnu

Dace Micāne Zālīte

ATDZIMŠANA

*Kad dzīvošu otru reizi,
es būšu
šķemba akmens Daugavā, Rīgai vidū -
gan tik akmens, bet ilgu mūžu un tur.
Elpos man tuvu
krastmala, debess un torņi mani,
un kā maza sirds balta
es skaitīšu Rīgas dienas,
Rīgas vasaras, Rīgas ziemas.*

*Es gaidu - es būšu
šķemba akmens Daugavā, Rīgai vidū.*

darba stāžu un tiesības uz visu to, kas pienākas represētajiem un pensionāriem. Nav vairs jāturas kā pret krusu tikai ar savu pašcieņu vien. Dīvaini, bet ir nozīme tam, ka esi atzīts par nevainojamu, lai gan faktiski paliek kādi bijuši, un, ja padomā, - kas gan mēs būtu, kā būtu varējuši cits citam acīs paskatīties, ja būtu bijuši uzskatāmi par nevainojamiem pilsoņiem toreizējās varas acīs? Pasaule ir ačģarna un, jo tālāk dzīvojam, jo ačģarnāka šķiet. Raug, - ir jau pacēlušās balsis pret to tiesāto rehabilitāciju, kuŗiem „pie rokām lipušas asinis”. It kā pretošanās

kustības dalībniekiem nebūtu tiesību lietot ieroci. It kā tiesības to lietot būtu tikai „istreibiķelim” un čekistam, kas līda mežā pretošanās kustību vajāt. It kā no to rokām nebūtu krituši tūkstoši! Bet tiem, lūk, pasludina piedošanu, sak, kas bijis, bijis! Viņi nav jāapzina, un viņu noziegumi nav jāizmeklē. Lai tiktu pie vārda humānisms! Vienpusīgs. Jo nacionāli domājošie humānismu nav pelnījuši. Dīvaina pasaule. Vaimanā, ka ieceļotāji mūs iznīcināšot. Gan jau paši to paveiksim.”

B. Martuževa – spoža dzejniece un tikpat spoža publiciste.

Spēja raisīt interesi

Tālvāldis Margēvičs, *Zigfrīda Annas Meierovica sadalītā mīlestība*, apgāds Jumava, 96 lpp.

apkaimē Meierovics zaudē dzīvību auto avarijā, bet Kristīne dažas nedēļas pēc viņa bērēm izdara pašnāvību. Divu sievu vīrs zaudē abas sievas, bet sievas – savu vienīgo vīru. Nebūtu tas viss tik traģiski un nebūtu Meierovicam tik sabiedrībai nozīmīgu nopelni, varētu runāt par ziepju operu.

Tālvāldis Margēvičs it kā luga *Zigfrīda Annas Meierovica sadalītā mīlestība* ir „Jumavas” apgāda jau trešā Meierovica tematikai veltītā grāmata piecu gadu laikā. Mūsu laikraksta 2007. gada 24. – 30. novembrī numurā vēstīju par Jāņa Ūdņa darbu *Zigfrīda Meierovica trīs Annas*, bet 2008. gada 23. – 29. februāra numurā - par Richarda Treija *Zigfrīds Meierovics*. Vai būtu palicis vēl kas sakāms, kas šajās abās grāmatās nav pateikts?

Negribēdams pieteikt konkurenci Treija vairāk vai mazāk akadēmiskajai Meierovica biogrāfijai vai Ūdņa vairāk vai mazāk uz romāna pusi tiešoamies darbam, filmu režisors Margēvičs savu sakāmo ietērpis it kā trīs cēlienu lugas apģērbā. Ja saturā nekā īpaši jauna vairs nav atlicis ko ietilpināt, lai svaigumu ienes formā!

Iekausēt Meierovica dzīvestāstu lugas veidolā autoram tomēr nav nācies viegli. Četri desmiti darbojošos personu padara tādas lugas parādīšanu skatuvē stipri problēmatisku. Autoram vairāk rūpējis chronoloģiskā secībā attēlot gan dokumentētus un tāpēc faktuālus, gan iztēlēt radušos, tomēr patīcamus notikumus sava varoņa mūža pēdējos divos gadu desmitos, bet maz viņš domājis par drāmatiskas spriedzes veidošanu. Daudzviet teksta nolūks liekas būt skatītāja vai lasītāja informēšana un grūti iedomāties, ka tieši tādi vārdi reiz varētu būt tikuši lietoti reālajā dzīvē. Piemēram, Meierovics 1909. gadā elitāras Rīgas sabiedrības tikšanās reizē skaidro Viļa Olava dzīvesbiedrei, kāda izcelsme bijusi telpā redzamajai puķu jūrai, šādiem vārdiem: „Tas viss no uzņēmēja Augusta Dombrovska, jūsu cienītāja un apbrīnotāja!” (17. lpp.) Vai tad attiecīgajā sabiedrībā kāds varēja nezināt, ar ko nodarbojas filantrops Dombrovskis un kāds ir viņa priekšvārds? Mūsdienās taču arī visi runā tikai par Dombrovski, mūsdienējo Dombrovski, tuvāk par Ministru prezidentu Valdi apzīmējot tikai tad, ja viņš jāatskār

no Reformu partijas politika Vjačeslava Dombrovska vai ja sarunas biedrs ir galīgs tālumnieks vai ārzemnieks.

Ka dialoga formā viss svarīgākais par Zigfrīdu Annu Meierovicu nemaz nav izstāstāms, rāda bieži itin pagārie prozas iestarpinājumi starp ainām. Aktieŗu vērsšanās pie skatītājiem ar tiešu uzrunu pazīstama jau kopš teātra pirmsākumiem, un tādu no jauna ieviesa Brechts ar savu t. s. episko teātri, tomēr kopumā šāds gājiens mūsdienu teātrmīļiem laikam gan liekas pārāk vienkāršs. Īsas „starpuzrunas” vēl izrādē varētu teikt kāds redzams pieteicējs vai kāda balss iz skaņu pastiprinātāja, bet režisoram tik gaŗas, kādas ir Margēvičam, nāktos brangi apcirpt, lai vēl vairāk neciestu jau tā nelielā, nestiprā lugas dinamikā.

Ar ko tad Meierovics īsti dalās savā lugas virsrakstā nosauktajā sadalītājā mīlestībā? Pirmā divsaruna ar Kristīni viņam ir otrā cēliena ceturtajā ainā, kad luga un grāmata jau pāri pusei, bet Annu ieraugām tikai trešā cēliena sestajā ainā Meierovica bērēs, kur autors viņai neieliek mutē nevienu pašu vārdu. Tālvāldis Margēvičs „izpildījums”

izskatās citāds, nekā būtu varējusi būt viņa iecere: mīlestības divdalījuma vietā starp divām sievietēm, Annu un Kristīni, drīzāk iznācis divdalījums starp mīlestību uz Latviju (īpaši pirmajā pusē) un mīlestību uz Kristīni (īpaši otrā pusē).

Vienā piesēdējiēnā viegli izlasāmās grāmatiņas galvenā vērtība ir tās spēja gados jaunākos lasītājos vai Latvijas vēstures pētīšanas iesācējos par savu titulvaroni raisīt interesi. Te liela loma bagātīgam ietilpināto fotoattēlu klāstam. Daži pieraksti pie attēliem papildina skatījumu uz Meierovicu, kādu sniedz luga. Luga neko neliecina par Meierovica attieksmi pret sieviešu dzimumu vispār, tas ir – ārpus Kristīnes un Annas, bet viens pieraksts informē, ka „Zigfrīds patika sievietēm”, bet cits foto rāda, kā „sieviešu milulis Meierovics arī pats labprāt pafliertē ar kādu pievilcīgu dāmu”. Ja pēc *Zigfrīda Annas Meierovica sadalītās mīlestības* izlasīšanas lasītājs ķersies arī pie daudz dziļākajiem un pamatīgākajiem Ūdņa un Treija darbiem, tad Tālvāldis Margēvičs grāmatiņa nebūs velti sarakstīta un izdota.

Eduards Silkalns

KULTŪRAS NOTIKUMU MOZAĪKA

Latvijas korim *Kamēr...* jauni starptautiski panākumi

Ar spožiem panākumiem no 25. Starptautiskā B. Bartoka koru konkursa Debrecenā, Ungārijā, atgriezušies koru „Kamēr...” dziedātāji jaunā mākslinieciskā vadītāja diriģenta Jāņa Liepiņa vadībā. Konkursā iegūtas divas pirmās vietas un *Grand Prix*. Koris dziedājis divās kategorijās – jaukto koru un kamerkoru konkurencē. Saņemta augstākā atzīnība – ceļazīme uz Eiropas *Grand Prix* konkursu nākamgad Itālijas pilsētā Areco.

Koris *Kamēr...* dibināts 1990. gadā, līdz šā gada jūlija sākumam tā mākslinieciskais vadītājs bija diriģents Māris Sirmāis. Jānis Liepiņš, kas tagad kļuvis par māksliniecisko vadītāju un galveno diriģentu, ar kori strādājis jau kopš 2006. gada, veicdams otrā diriģenta pienākumus.

Gadām *Gaismas pils* pabeigšanu!

Jūlija pēdējā pirmdienā Rīgas iedzīvotājiem bija iespēja vērot neparastu akciju. Vesels simts ritenbraucēju veica goda apli ap Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunceltni, kas tautā saukta par

Gaismas pili. Velobraucienus „Par bibliotēkām” ierosinājuši Somijas kolēģas. Braucēji bija daudzu pasaules valstu bibliotekāri, kas braucienā cauri Baltijas valstīm devušies no Lietuvas cauri Latvijai uz Igauniju, lai dalītos pieredzē, apspriestu profesionālās problēmas un popularizētu ekoloģisku dzīves veidu. Pēc šī gada apļa ritenbraucēji devās pāri tiltam uz Daugavas labo krastu, kur tos Rātslaukumā uzrunāja

Latvijas kultūras ministre un Rīgas domes pārstāvji.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas pabeigšanas termiņš jau vairākkārt pārcelts, tāpēc goda aplis ap būvlaukumu nozīmēja arī visas pasaules bibliotēku lietpratēju solidarizēšanos ar mūsu speciālistiem, kas jau ilgus gadus dzīvo ar gaidām un cerībām pēc iespējas drīzāk uzsākt darbu jaunajā Gunāra Birkerta projektētajā ēkā.

Teātros sākas jaunais darba cēliens

Pēc vasaras atvaļinājuma dažos teātros jau ir sācies jauns darba posms. Jūlija pēdējā nedēļā kopā sanāca Valmieras teātra saime, lai sāktu savu 90. sezonu. Pašas jubilejas svinības gan plānotas tikai nākamā gada rudenī, jaunās teātra sezonas galvenais notikums paredzēts martā, kad notiks Starptautiskais Rūdolfa Blaumaņa teātra festivāls. 2013. gads ir latviešu drāmas klasiķa 150 gadu jubilejas gads, un nu jau tradicionālais Blaumaņa izrāžu festivāls Valmierā, cerams, izvērtīsies par šīs gadskārtas kulmināciju.

Ar jaunāko izrāžu virkni Valmieras teātris jau augusta otrā pusē viesosies Rīgā, uz Dailes teātra skatuvēm.

Darbu sācis arī Latvijas Leļļu

Valmieras teātra saime, 90. sezonu iesākot

teātris un Liepājas teātra saime, kas ar savām izrādēm jau augustā iepazīstinās Rīgas skatītājus.

Tikām Kultūras ministrija publicējusi skaitļus, kas raksturo Latvijas teātru darbību visa 2011. gada laikā. Šajā ziņojumā teikts, ka pagājušā gada laikā mūsu teātru izrādes apmeklējuši 748 915 skatītāji. Visvairāk apmeklētāju šai posmā bijis Nacionālajam teātrim – 204 500, savukārt gada laikā visvairāk izrāžu – 589 – Leļļu teātrim.

Nacionālās bibliotēkas būvlaukumā vēl daudz darāmā

Radio koris pārstāv Latvijas mūziķus Zalcburgas festivālā

Latvijas Radio koris Zalcburgas festivālā

Jau 5. augustā mūsu Radio koris piedalīsies Zalcburgas (Austrija) festivālā, koncertējot kopā ar ievērojamo komponistu un obojistu Heincu Hollingeru. Kopā ar *Ensemble Contrechamps* un flautistu Fēliksu Rengli (*Felix Rengle*) tiks atskaņots Hollingera „Skardanelli cikls” jauktajma korim, flautai un kamerorkestrim. Šī divarpus stundas garā skaņdarba fragmentus koris komponista vadībā jau ir atskaņojis Rīgā, nu

gaidāms pilna apjoma priekšnesums.

Pirms došanās uz Zalcburgu koris Sigvarda Kļavas vadībā paguvis piedalīties arī festivālā *Europa Cantat* Itālijas pilsētā Turīnā, kur sniedza paraugdemonstrējumus.

Šovasar Zalcburgas festivālā piedalās arī citi Latvijas pārstāvji. Vairākos koncertos dziedās mecosoprāniste Elina Garanča, bet teātra režisors Alvis Hermanis iestudē B. A. Cimmermaņa operu „Zaldāti”.

„Vasaras balāde” Mazajā Mežotnes pilī

20. jūlija vakarā Starptautisko latviešu jauno mūziķu meistarkursu rīkotāji un dalībnieki no Siguldas devās uz Mazo Mežotnes pili, kur mūzikas draugus pulcēja Pēterā Vaska fonds un pils saimnieki - Regīna un Andris Deičmaņi un, protams, arī meistarkursu galvenā persona, rīkotāja un dvēsele **Dace Aperāne**. Daces „Vasaras balādes” pirmatskaņojums bija šā mūzikālā notikuma galvenais akcents. Skaņdarbs altam un klavierēm ir P. Vaska fonda šā gada pasūtījums, komponiste to veltījusi abām atskaņotājmāksliniecēm – vijolniecei Andrai Dārziņai un pianistei Laumai Skridei. Abas talantīgās mākslinieces mīt Vācijā, Laumas saknes ir Latvijā, bet Andras – Austrālijā. Abas ir ievērojamas un pieprasītas mūziķes. Andra ir profesore Štutgartes mūzikas augstskolā, aktīva orķestru mūziķe un soliste. Lauma savukārt saņēmusi no-

zīmīgo *ECHO Classic* balvu un Bēthovena gredzenu.

Par D. Aperānes jaundarbu laikraksta *Diena* mūzikas apskatniece Inese Lūsiņa raksta:

„Savā „Vasaras balādē” viņa joprojām ir uzticīga mūzikas valodas vienkāršībai, savai liriķes un sapņotājas dabai un latviskajai intonācijai, ieaurot partitūrā reminiscences par jaunībā Kanadas lidzenumos dzirdētajām līgotņu melodijām (...). Skaists un harmonisks darbs, kas necenšas lauzties pašmērķīga novatorisma durvīs.”

Drīzumā Mazajā Mežotnes pilī skanēs arī otrs P. Vaska fonda pasūtījuma darbs – jaunās komponistes Santas Ratnieces skaņdarbs klarnetei, vijolei un klavierēm „Mirdzums”. Šī jaunā darba iestudēšanu uzņēmis *RARO Trio*, kas Ratnieces opusu spēlēs šādā sastāvā – klarnetists Reto Bjēri, vijolniece Alina Pogostkina un pianiste

No kreisās: Pēteris Vasks, Dace Aperāne, Lauma Skride un Andra Dārziņa

Diāna Ketlere. Opuss pasaules pirmatskaņojumu piedzīvos Montrē festivālā Šveicē, bet Latvijas klausītāji skaņdarbu varēs dzirdēt „Rudens kamer-

mūzikas festivālā” koncertā Mazajā gildē 2012. gada 26. septembrī.

Pēterā Vaska fonds 2012. gadā izsludināja klaviermūzikas mi-

niatūru konkursu Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas studentiem. Konkursa mērķis bija mudināt jaunos komponistus, patlaban vēl studentus, rakstīt jaundarbus – miniatūras klavierēm. Par labākajiem tika atzīti jauno komponistu Lindas Leimanes, Lauras Gustovskas, Oskara Herliņa un Platona Buravicka jaundarbi. Konkursa uzvarētāju skaņdarbi tiks iekļauti „Rudens kamer- mūzikas festivāla” koncertos šā gada rudenī.

Aicinām ikvienu veikt ziedojumu Pēterā Vaska fondam. Arī koncerta apmeklētāja nopirkta biļete ir personisks ziedojums Pēterā Vaska fondam.

Nodibinājums „Pēterā Vaska fonds”

Reģ. nr. 40008178138
AS „DNB banka”
LVL konts:
LV37RIKO0002013234730
Kods: RIKOLV2X

(Turpināts no 5. lpp.)

Par sirdīm, kur Latvijai drošākā vieta

Ar Lolitu Ritmani un Albertu Ritmani sarunājās Ligita Kovtuna

Kāda, tavuprāt, ir tā formula, pēc kuņas tētis un mamma jūsos visos iestādījuši latviskumu, kas kuplo vēl joprojām un kas tev liek atrast laiku, lai piedalītos vai katros latviešu Dziesmu svētkos?

Lolita. Mani vecāki uzauga Latvijas ziedu laikā. Viņos dabiski uzplauka patriotisms un mīlestība pret savu tautu un savu zemi. Šo dārgumu viņi nesa sev līdz pat vistumšākos laikos, jau tad, kad Latvija bija jāatstāj kara laikā, kā arī tālākajā, normālākā dzīvē Amerikā. Mēs tikām audzināti mīlestības, latvietības un mūzikas pilnā atmosfērā. Es nejutu, ka būtu bijusi kāda īpaša „piestrādāšana”, lai mēs turpinātu latviešu tradīcijas un lai mājās runātu latviski. To mēs tāpat vien darījām. Bez šaubām, tagad zinu, ka tētis un mamma tomēr ļoti „piestrādājuši”, lai ne tikai mums būtu iespēja saglabāt savu latvietību, bet arī mūsu bērniem. Manu vecāku paaudze būvēja latviešu centrus, rīkoja Dziesmu svētkus, protestēja pret komunistu okupāciju... Visi dziedājām koļos, dejojām tautasdejas. Mēs piedalījāmies sabiedriskos sarīkojumos, un manas paaudzes latvieši arī sāka darboties vadošās lomās latviešu sabiedrībā. Diemžēl ar katru nākamo paaudzi, dzīvojot tālu no mūsu Tēvzemes, šīs aktivitātes kļūst arvien grūtāk īstenojamas...

Nav nevienas dienas, kad es nepateicos Dieviņam par savu ģimeni. Cilvēkiem, no malas skatoties, dažreiz liekas „drusiņ par daudz”, ka Ritmaņu dzimta tik ļoti turas kopā. Tā mums patīk! Ar katru paaudzi mūsu lielā dzimta kļūst arvien lielāka, un no paaudzes uz paaudzi tiek dots tālāk šis mantojums - līdz ar to arī dziļa mīlestība pret mūsu Latviju, kā arī dziļa cieņa un mīlestība pret mūsu patvēruma zemi Ameriku. Cenšamies uzticīgi dzīvot „abās pasaulēs”, cik vien tas iespējams.

Ko novēli latviešiem - Latvijā un citur pasaulē?

Lolita. Novēlu Latvijai un latviešiem gaišus un saulainus nā-

kamos gadus!

Tavi spilgtākie iespaidi pēc Latvijas apciemojuma?

Alberts. Grūti iedomāties kaut ko skaistāku nekā kopā ar Lolitu pavadītās deviņas dienas Latvijā! Tajās bija daudz jauku notikumu un tikšanos. Latvija ir tik skaista un mūsu tuvākie cilvēki sirsniņi un viesmīļi. Par mūsu ģimeni Lolita jau ir tik daudz pastāstījusi, ka varu teikt tikai piekrist.

Apsveicu par jaunās LR pasēs saņemšanu! Maniju, ka tas tev bija nozīmīgs notikums...

Alberts, Lolita, Mirdza, Zigmars, Jānis. Ciemos pie draugiem - pēc Zigmara „Parīzes Dievmātes katedrāles”

Alberts. Jau ilgu gadu esmu lepņojies, ka līdz ar ASV pavalstniecību esmu ieguvis arī Latvijas pavalstniecību.

Manas darbavietas (*Kraft company*) žurnālā par to reiz bija publicēts diezgan liels raksts. Taču es pats uz sevi dusmojos, ka līdz šim neesmu izņēmis Latvijas pasi. It sevišķi to sev pārmetu nesen, jo bez Latvijas pasēs nevarēju balsot referendumā par latviešu valodu!

Ko tagad dari, ar ko pelni „maizīti”? Ar ko aizraujies no darba brīvajā laikā?

Alberts. Trīsdesmit gadus strādāju *Kraft* fabrikā par iepirkumu daļas vadītāju. Priecājos, ka maniem draugiem garšo mūsu

firmas ražojumi. Arī mūsu ģimenei. Mans tētis ir sevišķi iecienījis mūsu firmas cepumiņus (*Ritz crackers*).

Tā nu ilgu gadu man ir bijis daudz ko darīt, bet laika vienmēr bija par maz. Šodien man laika ir vairāk. Darbu jau netrūkst, taču nav ar tiem jāsteidzas. Laiku varu izmantot, kā pašam tik, - varu ceļot, apkopt savu māju vai pat atpūsties no nekā nedarīšanas...

Vai jūties tikpat mūzikāls kā tavas māsas? Vai varbūt tev ir dzejnieka talants - kā tavam

Kas mainījies kopš tava pirmā tēvzemes apmeklējuma?

Alberts. Patika ĻOTI! Latvija vienmēr ir bijusi skaista, taču šoreiz tā man likās vēl skaistāka. Arī cilvēki brīvi, daudz laipnāki un ļoti viesmīļi.

Lolita jau pastāstīja par jaukajām tikšanās reizēm. Labprāt turpināšu. Man ļoti patīk klausīties mūziku. Daudz klausos latviešu populāro mūziku, gan tvartos, gan timekli. Viena no manām mīļākajām dziesmām ir Renāra Kaupera „Mana dziesma”. Bija liels prieks un pārsteigums, ka satikām Renāru Mežaparkā - mājā, kas piederējusi manas mammas ģimenei. Lai arī Latvijā slavens, Renārs bija ļoti sirsniņš un jauks, ne mazākās iedomības!

Man ļoti iepatikās Lauņa Reinika spraigā dziesma „Es skrieņu”, ko varēju mājās noklausīties vairākās valodās. Tik populārais dziedonis un komponists kopā ar Gunāru Raču (daudzu R. Paula dziesmu vārdu autoru) mūs abus ar Lolitu pārsteidza un uzveda Rīgas galerijas pašā augšā, kur no restorāna skatījām skaidro Rīgu no putna lidojuma un nogaršojām Latvijas gardos padzērienus.

Mūs Mežaparkā apciemoja arī Ieva Akurātere ar savu jauko māti Līviju. Jau sākot ar Latvijas Atmodas laikiem, esam klausījušies Ievas dziedāto „Manai tautai” („Palidzi, Dievs!”), kam mūziku komponēja mana māsa Brigita 1976. gadā. Vārdus rakstīja mans tētis. Vēl tagad stāv acu priekšā, kā 1988. gadā skatījāmies un klausījāmies, kad Ieva šo dziesmu dziedāja milzu koncertā Liepājā. Tas bija varonīgi un ļoti aizkustinoši. ES BIJU LEPSN! Jo toreiz Latvijā vēl valdīja komunisti, taču Latvijas Atmoda jau bija sākusies un „Manai tautai” kļuva par Latvijas Atmodas neoficiālo himnu un Latvijas Likteņdziesmu. Ievai ir ne tikai skaista balss, viņa pati ir silts, sirsniņš cilvēks.

Ilgus gadus nebiju saticis Ilzi Jurkāni (dz. Auzere), ar kuņu un citiem latviešu jauniešiem kopā

pavadījām skaistas 12 dienas pirmajā ASV Rietumkrasta Divreizdivi nometnē Kolumbijas upes krastā, netālu no Portlandes. Ilze jau ilgu gadu dzīvo Latvijā. Ir gluži neticami, ko 2x2 nometnes mums devušas, jo jau ar pirmajām minūtēm jutāmies tā, it kā pirms tam tikai nesen būtu bijusi kopā latviešu jauniešu bariņā. Pirms Z. Liepiņa „Parīzes Dievmātes katedrāles” izrādes sēdējām Latvijas Nacionālā teātra kafējnīcā, un mums bija tik daudz ko atcerēties un pārrunāt. Ilze mani pārsteidza ar elegantu dāvanu: savu autobiogrāfisko pavārgrāmatu „Dzīves garša”. Tajā pārstaigātas Ilzes dzīves gaitas. Grāmatā ievietotas arī ģimenes un pazīstamu cilvēku, daudzu zemju un ēdienu skaistas fotografijas un jauki apraksti par valstīm un cilvēkiem, ko Ilze apceļojusi, līdz atvedot daudzās šo zemju ēdienu receptes, - 320 ēdienu receptes no 55 valstīm!

Bija liels prieks vērot Juri Sējānu, kad viņš ar palīgiem Saldū ieskaņoja lielā jauniešu kora dziedāto Māras Zālītes un Lolitas dziesmu „Manā sirdī”.

Mūsu apmešanās manas mammas Magitas ģimenes mājā Mežaparkā bija ļoti jauka. Par mums ar lielu mīlestību rūpējās tagadējie mājas īpašnieki Ieviņa un Modris Arņiši, kuŗi ilgu gadu rūpējās arī par Magitas vecākiem. Magitas tēvs Alberts Melķis ar Magitas un viņas brāļu Valdemāra un Zigurda piekrišanu šo Melķu ģimenes māju jau komunistu okupācijas laikā atdāvināja savam krustdēlam Ļoņam Jirgenam, Ieviņas tēvam.

Man ilgi nav bijusi tik laba gulēšana kā mana vectēva mājā. Brīnumainā kārtā, pat rītos ceļoties, nesāpēja mugura...

Varu tikai teikt, ka ir liels prieks būt skaistajā Latvijā un satikt tik daudz talantīgu, spējīgu, draudzīgu latviešu.

Ko novēli Latvijai un latviešiem visā pasaulē?

Alberts. Mēs uzvarējam! Mūsu Tēvzeme - Latvija ir atkal brīva, neatkarīga! Lai tā paliktu brīva mūsu mūžos! Stāvēsim par to!

Ekspresīvā abstrakcija Jelgavā

Visu vasaru kopš 31. maija Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā skatāmas **Lidijas Dombrovskas-Larsenas gleznas**. Tās atceļojušas no Austrālijas un kā mākslinieces dāvinājums iekļausies muzeja mākslas darbu kolekcijā. Starp citu, tāpat arī gleznotājas Ritas Valneres šovasar Jelgavai uzdevātās 55 dažādu periodu gleznas un 37 zīmējumi.

Gleznotājas un rakstnieces Lidijas Dombrovskas-Larsenas senču saknes meklējamas Zemgalē. Viņa stāsta, ka tēvs un tēvabralis, Zemgales saimnieka dēls, mācījies Jelgavas reālskolā, bet viņa pati cemojusies pie tantes Jelgavā, kuŗai māja bijusi pie Zirgu tirgus, taču kara laikā diemžēl nodegusi. Sakņu tema laikam mūsos ir ļoti spēcīga, pat tālā pasaules malā senči apciemo pēc-

tečus un liek atcerēties savus pirmsākumus. Tāpēc nav brīnums, ka Lidija Dombrovskas-Larsena nolēmusi uzdāvināt Jelgavai 14 gleznas.

Kā zināms, māksliniece mācījusies Karaliskajā Mākslas akadēmijā Kopenhāgenā, darbojusies starptautiskajā mākslinieku un literātu apvienībā *Cobra*, kas nodevās abstraktajam ekspresionismam, Parīzē studējusi F. Ležē (*Fernand Léger*) skolā, kas veicināja eksperimentēšanu un novatorismu. Moderno strāvotību apguve un kontakti ar sava laika slavenajiem modernistiem, starp tiem arī ar Pikaso un Šagalu, noteikusi latvietes personisko rokrakstu, mākslas izpratni un pasaules uzskatu.

Viņas māksla ir atraisīta pašatklāsmē, emocionāli uzlādēta, iekšēji dinamiska, dekoratīvi

izteiksmīga, pozitīvi noskaņota. Reālītātē gūtīe personiskie iespaidi spontāni kļājas uz gleznas virsmas lielos krāsaukumos, kuŗos konkrētas lietas mijas ar šķietami nevērīgu līniju ritmiem, krāsu punktiem un laukumiem. Lidijas Dombrovskas-Larsenas darbus var uzskatīt par impul-

sīviem romantiķes gūto emociju un pārdomu pierakstiem. Šajos piezīmju tulkojumos mākslas valodā katrs izslās kaut ko savu, ļaujoties gleznu krāsu un ritmu iedarbībai.

Pati māksliniece savus darbus sauc par „ekspresīvām abstrakcijām”, tādi dzimtenes mākslā

sastopami maz. Tāpēc ir ļoti patīkami, ka muzeju kolekcijās ārpus Rīgas parādās darbi, kas atspoguļo latviešu mākslas daudzveidību kā mūsu zemē Baltijas jūras krastā, tā tālu aiz tās robežām - plašajā pasaulē.

Māris Brancis

(Nobeigums)

ISLANDE UN LATVIEŠI

Islandes vienīgais koks ir ziemeļu bērzs, kas aug salas dienvidos, bet pārējos kokus ieved un mēģina ieaudzēt vismaz vietās, kur tas ir iespējams, tāpēc maizes cepšanas tradīcija tur ir citāda nekā citviet pasaulē. Senāk nav bijušas krāsni, uz uguns pannās ceptas plānas maizītes, kas pārklātas ar liesām kūpinātas jēra gaļas šķēlītēm. Šādas maizītes nopērkamas vēl šodien. Bet vietējā rupjmaize, kas izskatās pēc poraina ķieģeļiņa, tiek gatavota pēc senām tradīcijām – turēta veselu dienu karstā zemē.

Islandieši, kaut arī atturīgi, labprāt angļu valodā sniedz paskaidrojumu, gan palīdzot veikalā iepirkties, gan dodot padomu, kā atrast pareizāko ceļu.

Skolās obligāti jāmacās dāņu un angļu valoda, taču islandieši labi pārzina arī seno islandiešu valodu. Ne jauniem, ne arī veciem nesagādājot nekādas grūtības seno vikingu laiku sāgu tekstu lasīšana sennorvēģu valodā.

Islandiešu valoda ir viena no senākajām ziemeļģermāņu valodām, kas cēlusies no sennorvēģu valodas. Tā ir vienīgā dzīvā valoda, kurā saglabāties rūnu rakstos izmantotais burts, kas līdzīgs P un D, bet nav atrodams mūsu alfabētā. Šāds rakstījums redzams ielu un vietu nosaukumos.

Latviešu valodā ir tulkotas islandiešu viduslaikos rakstītās sāgas un eddas. Braucot automašīnā, klausījāties mums dāvinātos Islandes tautsdziesmu ieskaņojumus, kas mūs pavadija vairāku tūkstošu kilometru ga-

rumā - cauri nepārskatāmiem, tuksnešainiem plašumiem, kur ceļa abās pusēs stiepjas tikai pelēki lavas un izdedžu lauki ar vietām kūpošiem geizeriem un karstajiem avotiem, pāri kalniem, kuŗu galotnēs vēl dusēja sniegs, bet ielejās ziedošu pureņu un pieneņu laukiem pa vidu spoguļojās kristalldzidri zili ezeri vai arī bangojošas, svinpelēku dubļu dzītas kalnu upes ar vareniem ūdenskritumiem kalnos un jūras ieteku tuvumā. Līdzīgi latviešu tautsdziesmām - no skumjām un sērīgām, kas tapušas, visticamāk, polārajās naktīs, līdz draiskām un pārgalvīgām – kā jātniekam, dziedot trakulīga zirga seglos vai griežoties tautsdeju ritmā, noreibušām no spirdzinošā Islandes alus un priekā par ievāko ražu vai varbūt apskurbumam no pirmās mīlestības? Kaut

arī vārdus saprast nav iespējams, skaidrāk par vārdiem runā dziesma, kuŗā iedziedāta tautas dvēsele.

Jaunākā paaudze visā pasaulē iemīļojusi savdabīgo islandiešu dziedātāju Bjorku, kas savās dziesmās nes pasaulē savas tautas vārdu. Viņas savdabīgi veidotie tērpi reizēm stāsta par dziedātājas Dzimteni - šo tik neparasto, atturīgo, bet arī tik spilgto un krāsām bagāto zemi. Dažkārt viņas tērpi ir balti un viegli kā kalnu sniegs, kā polārlapsa ziemā vai kā lielie ledāji, kas, lēni un cienīgi saulē kūstot, veido pasakainus rakstus visneparastākās formās.

Ir jāredz un jādzird, kā klusumā pil kūstošā ledus lāses un kā ūdens straume nes ledus gabalus jūras plašumos. Tad var saprast Bjorkas melodijas un viņas tērpus.

Atpūtas vieta, kur krēslī darināti no vaļa kauliem

Lavas lauki apauguši ar biezu sūnu un ķērpju kārtu

Laikam nebūs neviena, kuŗš Islandi atstās vienaldzīgs. Man šķiet, ka pat vistrulākajam un skaļākajam pasaules tūristam, redzot, kā apvienojas dabas skarbums, kur vienīgā dzīvības zīme kilometriem tālu ir divi vai trīs jēriņi, kuŗiem nav pat ne mazākā krūmiņa vai aizvēja, kur paslēpties no lietusa, vai arī traušlās puķītes izdedžu lauku vidū, kas zied, it kā tikai pasaules Radītājam par prieku, zinot, ka neviens cits par to ziedēšanu nepriecāsies, jo cilvēks tur nokļūt nespēj, - un dabas daiļums, ko rada neskaitāmie ūdenskritumi, neparasti skaistie putni okeana krastā, kuŗi, savus bērnus sargā-

jot, metas nācējiem pretī ar drosmīgām kļūgām un riņķošanu tieši virs to galvas, - tas viss kausē pat visciešāk nocietinātās sirdis. Bet varbūt tieši tas ir visvairāk nepieciešams katram cilvēkam, lai kādas rases, tautības vai sociālās izcelsmes viņš būtu. Aizbraukt vismaz uz dažām dienām prom no trokšņa, no maskām, no bailēm būt tam, kas tu, cilvēks, esi Dieva priekšā. Islandē nav no kā baidīties. Tā ir vieta, kur nav ne kukaiņu, ne plēsīgu zvēru. Pat odu tur nav. Tā ir vieta, kur runā vienīgi klusums un vējš un kur polārās dienas saulītē brīvi lido putni.

Vera Volgumute Rozīte

Zemeņu garša

Ar Saldus rajona Brocēnu novada zemeņu un augļkoku audzēšanas piemājas saimniecības „Lieldeguni” īpašnieku Laimoni Zandmani tikās Armīda Priedīte

Latvijā dārzos un tirgos smaržo zemenes. Šovasar to raža esot patiešām laba. Varam priecāties un varam baudīt veselīgās ogas.

Laimonis Zandmanis savu un dzīvesbiedres Edītes izaudzēto zemeņu ražu jau daudzus gadus ved uz Vidzemes tirgu. Te „Lieldegunu” zemenes allaž tiek gaidītas. Arī es, starp citu, jau astoņus gadus pērku vienīgi „Lieldegunu” zemenes un esmu nogaršojusi visas šķirnes.

Trīsdesmit astoņi gadi zemeņu laukā. Ko tas nozīmē? Un kas šajā laikā ir mainījies?

Jā, 5. septembrī paies 38 gadi, kopš mēs esam sākuši audzēt zemenes. Pirmo hektaru iestādījām 1974. gada rudenī. Kas ir mainījies? Apjomi. Tagad mūsu zemeņu lauka platība ir 0,6 hektari. Kādreiz bija 2,5 līdz 3 hektari. Tad gan mēs zemenes audzējām saimniecībai. Tagad tas ir mūsu privātpašums. Atšķirība ir. Tagad viss, ko iegūstam, ir mūsu. Taču mēs, divi pensionāri, nespējam visus darbus padarīt. Iesaistās arī mazdēli, meita un znots. Kādreiz palīgā ierodas kāds no paziņām.

Cik zemeņu šķirņu pašlaik ir „Lieldegunos”?

Laikam kādas deviņas. ‘Polka’, ‘Pandora’, ‘Eldorado’, ‘Simfonija’,

‘Pegazs’, ‘4 x Favorit’ ...

Vai pēdējos gados nākusi klāt arī kāda jauna šķirne?

Jā. Tikko pavairošanai nopirkām ‘Sonāti’. Nedaudz, trīsdesmit stādus. Tā ir sertificēta šķirne, bet mēs ar stādiem nedrīkstam tirgoties. Un to mēs arī nēgrasāmies darīt.

Vai šī pavasara vēsās naktis zemeņu ražu nav ietekmējušas?

Mūsu zemeņu laukā salnas nav bijušas.

Kāda, jūsuprāt, ir priekšrocība Latvijas zemenēm? Jāēd tas, kas audzis apgabalā, kuŗā dzīvojam?

Importa zemenes līdz Latvijai ir jāatved. Tas prasa vismaz dienakti un varbūt pat vairāk. Dienakts laikā zemenes ļoti daudz no savas garšas zaudē. Ļoti daudz. Nerunāsim nemaz par to, ka uzpircēji tās atkal ieliek saldētavā un tirgo varbūt vēl nedēļu. Tur tā atšķirība. Mums ir svaigas ogas. Divas dienas es nekad tās neturu.

Par zemeņu vērtīgumu esam runājuši jau agrāk – par vitamīnu un minerālvielu daudzumu. Sezona būtu ieteicams apēst četrus līdz septiņus kilogramus.

Četri kilogrami ir minimums, bet arī divpadsmit kilogrami nebūtu pārāk daudz.

Vidzemes tirgus, šķiet, jau ga-

diem ir jūsu iecienīta tirdzniecības vieta? Laika gaitā esmu ievērojusi, ka tūlīt pēc jūsu aizbraukšanas jūsu vietu steidzīgi ieņem cits tirgotājs. Jūsu zemenes ir tik iecienītas, ka šis tirgotājs acīmredzot cer, ka pircēji viņa zemenes noturēs par „Lieldegunu” produkciju. Jums tas droši vien nav nekāds jaunums?

Jā, esam to pamanījuši. Taču arī mūsu pastāvīgi pircēji saprot, ka šī vieta tiek izmantota viņu maldināšanai. Vidzemes tirgus patiešām ir vienīgā vieta, kur mēs tirgojam.

Lai iegūtu labu ražu, ar mīlestību uz zemenēm vien ir par maz.

Mīlestība ir abstrakts jēdziens. Katram darbam, lai gūtu rezultātu, ir jāpieiet nopietni. Nevar dzīt jociņus. Pircējam ir jāpasniedz kvalitatīvs produkts par pieņemamu cenu. Tā ir visa gudrība.

Un kā ar zemeņu lauka ķīmisku apstrādi? Esat katēgorisks tās pretinieks?

Nav jau tā, ka neko nelietoju. Neesmu bioloģiskais lauksaimnieks. Taču es daru tā: pavasarī migloju tikai pret puvi. Tikai un vienīgi. Neko citu nelietoju. Kad beidzas ogu ražas sezona, jaunie stādījumiem mēs lapas

neplaujam. Sākot ar trīsgadīgiem, četrgadīgiem stādījumiem nopļaujam visas lapas. Nogaidām, lai tās ataug, un tad miglojam pret ērci. Un, ja vajag, miglojam arī pret lapu plankumainību. Miglojot pret ērci, mēs nebeidzam arī smecernieku.

Vai kāds no jums abiem, jūs vai Edīte, uzskatāt sevi par lielāku speciālistu zemeņu audzēšanā?

Pieredze mums abiem ir vienāda. Mēs sākam ar to, ka apstādījām hektaru un divatā to ravējām. Nebija ar ko rušināt. Sadabūjam zirgu un šādu tādu arklīņu. Tā tad arī rušinājām. Nākamajā gadā dabūjam traktoru. Laistāmo iekārtu sākumā uztaisīju pats. Zemenes bez laistīšanas nevar audzēt.

Ja tagad nāktos sākt, vai jūs dotu priekšroku zemeņu audzēšanai?

Tā ir grūta problēma. Domāju, ka es drīzāk izšķirtos par ābelēm. Tagad tā arī esmu sācis darīt. Zemenes mēs samazinājam un ābeles pavairojam. Mazāk darba. Ābolus varu noturēt pusgadu un pārdot. Zemenes jāpārdod nākamajā dienā pēc lasīšanas. Tā ir pirmā, galvenā atšķirība. Otrkārt – darbs. Ja ābelei kaut ko vajadzīgu neizdara tūlīt –

tas nekas. Bet zemenēm jāizdara viss, kā nākas. Un galvenais – ātri. Ābelei var kaut ko pavilkt gaŗumā. Ja šajā gadā neizgriezīšu visus zarus, kā vajag, izdarīsim to nākamajā gadā.

Vai kāds no mazdēliem ies jūsu pēdās? Jūs reiz likāt cerības uz Pēteri.

Mēs arī tagad ceram uz Pēteri. Viņš studē Techniskajā universitātē. Šovasar strādā pie mums.

Kas jums un Edītei sagādā vislielāko prieku?

Prieks – gandarījums ir par to, ka mēs kaut ko varam izdarīt. Vēl mums prieku sagādā vide, kuŗā mēs dzīvojam. Pirmām kārtām. Un, protams, gandarījums ir par to, ka savā vecumā mēs vēl varam strādāt. Ka turamies.

Ja kāds no lasītājiem interesējas par zemeņu audzēšanu, vēlas saņemt jūsu padomu vai varbūt iegādāties zemeņu stādus, vai drīkstam publicēt jūsu kabatas tālruna numuru?

Jā, lūdzu! Edītes kabatas tālruna numurs: + 371 29102443.

Paldies par sarunu! Lai jums un Edītei veicas arī turpmāk! Ne vien zemeņu, bet arī ābolu audzēšanā. Dārzā jau jums pašu ēšanai ir vēl citas ogas. Lai arī tām laba raža!

Latvieši godina Igaunijas leģionāru piemiņu

Sestdien, 28. jūlijā, jau 20. reizi Sillamē notika Igaunijas leģiona veterānu salidojums, kurā piedalījās arī Latvijas leģionārus vienotības organizācijas Daugavas Vanagi Latvijā, partiju *Visu Latvijai!*, Tēvzemes nacionālo spēku savienības un citu patriotisko organizāciju pārstāvji.

Sillamē Igaunijā ir sauszemes strēle starp Baltijas jūru un Peipusa ezeru, kur 1944. gada vasarā un rudenī notika sīvākās kaujas Otrā pasaules kara laikā. Kur katra zemes pēda slacīta 20. igauņu grenadieru divīzijas karavīru asinīm. Tā bija izmisīga cīņa „uz dzīvību un nāvi” pret lielo krievu armijas pārspēku, par brīvu Igauniju. Igaņu karavīru varonība nodrošināja iespēju tūkstošiem igauņu paglābties no „sarkanā mēra” pāri Baltijas jūrai. Līdzīgi kā Latvijā daudziem latviešiem brīvības ceļu nodrošināja latviešu leģionāru varonība Kurzemes cietoksnī.

Tieši tāpēc Sillamē katru gadu jūlijā, šoreiz 28. datumā, Igaunijas leģiona veterāni pulcējas salidojumā, ko rīko Igaņu leģiona draugu klubs. Godināt kaimiņu valsts leģionāru piemiņu pēdējos gados dodas arvien vairāk patriotisko organizāciju pārstāvji no Latvijas. Jūlijs izvēlēts tāpēc, ka 1944. gada 26. jūlijā Vācijas armijas daļas atstāja Narvu un atkāpās uz Sillamē (Zilajiem kalniem), kur 1944. gada beigās notika asiņainākās Otrā pasaules kara kaujas Igaunijas

teritorijā. Līdz šim nav zināms konkrēts kritušo un kaujās ievainoto karavīru skaits. Neoficiālos avotos minēts, ka kaujās pie Narvas 1944. gadā abās frontes pusēs cietuši 180 000 karavīri, tostarp bijis 37 000 kritušo.

Veterānu salidojumā atmiņu stāstos bija saklausāms - kara brūces sadziedātas, bet dziļi dvēselē saglabājusies skaudra sāpe, ka Otrā pasaules kara beigās 1945. gada 8. maijā, kad tūkstošiem igauņu jau bija atdevuši dzīvību, Igaunijai brīvību neatnesa. Tieši pretēji, valsts okupācija notika pēc vecā scēnārija - ar krievu armijas klātieni un represijām. Tāpat kā Latvijā. Leģionārus izsūtīja uz Sibīriju. Kuņi spēja tur smagā darbā un pusbdā izdzīvot, tos 1946. gadā atsūtīja - kāda ironija! - atpakaļ uz Sillamē, kur viņi kopā ar latviešu leģionāriem piedalījās kara seku likvidēšanā un urāna pārstrādes rūpnīcas celtniecībā. Tāpēc padomju gados Sillamē bija slēgta pilsēta. Kā plecu pie pleca ir strādājuši kopā ar igauņu leģionāriem, to labi atceras bijušais latviešu leģionārs Rūdolfs Smagars. Tas aprakstīts 2001. gadā izdevniecībā „Elpa” izdotajā atmiņu krājumā „No kariņa pārņākdam...” Vēl lielāka likteņa ironija - leģionārus demobilizēja... kā padomju armijas karavīrus.

Igaņu leģiona veterāni un Igaņu leģiona draugu kluba pārstāvji ir bijuši Latvijā rīkotajos leģionāru salidojumos 16.

Latvijas pārstāvji Igaunijas leģionāru salidojumā Sillamē. Vietā, kur notika Otrā pasaules kara asiņainākās kaujas Igaunijas teritorijā

martā. Dziļas cieņas apliecinājumus Igaunijas leģionāriem Sillamē izteica pārstāvji no Latvijas - partijas *Visu Latvijai!* nodaļas vadītājs Gundars Kalve un topošais vēsturnieks, organizācijas „Nacionālais spēks” biedrs Oskars Krīgers. Abas patriotiskās organizācijas ir Latviešu leģionāru salidojumu sarīkotājas Rīgā un citviet Latvijā. Viņu teikto igauņu valodā tulkoja Pasaules Igaņu karavīru un Brīvības cīnītāju laikraksta *Võitleja* (Cīnītājs) redaktore Jānika Kressa, kas arī 16. martā ir bijusi Rīgā.

Par asiņainajām kaujām Otrā pasaules kara laikā Igaunijā un daudzu tūkstošu igauņu atdotām dzīvībām mēms liecinieks ir lielais metalla krusts, kas kau-

sēts no Sillamē kaujas laukā atrastajām kara trofejām, kā arī pieminēkli, kur salidojuma laikā sagūla ziedi.

Igaņu leģiona veterānu salidojums ir vieta, kur reizi gadā satiekas leģionāri, viņu atbalsti-

tāji un draugi no daudzām pasaules valstīm. Pricīga bija tikšanās arī latviešu sabiedrībā labi pazīstamajai Austrālijas sabiedriskai darbiniecei Ilgai Nirādijai ar Igaunijas kara veterānu asociācijas Austrālijā prezidentu Raivo Kalamē. Daugavas Vanagu Latvijā valdes pārstāve Edīte Orveina jau vairākus gadus dodas uz leģionāru salidojumu Igaunijā, ņemot līdzi organizācijas dalībniekus. Tā esot arī pieredzes pārņemšana patriotisku sarīkojumu izkārtošanā. Jo gan Igaunijā, gan Latvijā ir pretinieki jebkādiem leģionāru sarīkojumiem. Igaunijas premjerministrs Andrus Ansips pērn Vašingtonā un Ārlietu ministrija šogad savā vēstījumā raksta: „Centieni šo sarīkojumu kritušo piemiņai skaidrot kā neonacisma izpausmi dziļi pazemo igauņus. Igaunija ir nopietni cietusi kā no komunisma, tā arī no nacisma”

Valija Berkina

ZIŅAS ĪSUMĀ

Liepņas Sv. Jāņa Kristītāja Romas katoļu draudze iecerējusi celt jaunu baznīcu, tāpēc vērsusies Alūksnes novada domē ar iesniegumu par zemesgabala piešķirumu jaunajai baznīcai. Pašvaldība paudusi atbalstu jaunās baznīcas būvniecībai.

Gulbenes baznīcā 30. jūlijā bija apskatāma Čenstochovas Dievmātes svētglezņas kopija. Ši ir viena no retajām svētgleznām, ko godina gan katoļi, gan pareizticīgie. No Gulbenes svētglezņas kopija ceļos uz Cēsaini un pēc tam uz Madonu.

Beidzies viens no pēdējā gadu desmita nozīmīgākajiem posmiem Ventspils Livonijas ordeņa pils vairāk nekā septiņus gadsimtus ilgajā vēsturē. Pēdējos divos gados restaurētas fasādes visām pils kompleksa ēkām, izveidota kapella, kapitula zāle, restaurētas ordeņa brāļu guļamtempļa un ēdamtempļa, labiekārtota pils apkārtnē.

Jau astoto gadu notiek velomaratons “Barona taka”, kas iesākas Igaunijā, pie Tartu universitātes, un beidzas Dundagā, velobraucējiem mērojot ceļu, kuŗu savulaik kājām gājis Dainu tēvs.

Alūksniešus satraukusi neoficiāla informācija, ka līdz ar Hipotēku bankas pārdošanu nākamgad pilsētā strādās tikai viena banka - “SEB banka”. Alūksne nav vienīgā vieta Latvijā, kur veidojas šāda situācija. Finanču pieejamība reģionos ir valsts mēroga problēma.

Vidzemē par konkursa „Eiropas gada pašvaldība 2012” uzvarētājiem atzīts Rūjienas novads, Valmieras pilsēta un Gulbenes novads, kas izvirzīti Latvijas mēroga konkursam.

Liepājas universitātes rīkotajā starptautiskajā angļu valodas vasaras skolā English Summer School 2012 sertifikātus saņēma 40 dalībnieki no Latvijas, Lietuvas un Spānijas. Nodarbības vadīja pedagogi no Liepājas un Amerikas.

SIA Cotton Club Liepāja drīzumā uzsāks kokvilnas pārstrādes un mitro salvešu ražotnes celtniecību. Pilsētas būvvalde ir jau akceptējusi pasūtīnāto celtniecības skīču projektu. Firmas pamatkapitāls ir Ls 2,475 miljoni.

Rēzeknes Jēzus Sirds katedrālē. 5. augustā skanēs Latgales Ērģeļu dienas - Latgales komponistu un citu autoru mūzika. Latgales Ērģeļu dienas ir labdarības pasākums - ieja visos koncertos ir par ziedojumiem, kas šogad tiek vākti vēsturisko Prezmas baznīcas ērģeļu restaurācijai.

Viesītes mūzejam „Sēlija” izveidota nodaļa „Paula Stradiņa skola”, lai saglabātu izcilā novadnieka - medicīnas zinātnu doktora, profesora Paula Stradiņa (1896-1958) piemiņu un viņa atstāto vēsturisko mantojumu. Nodaļa atrodas Viesītes pamatskolā, kur mācījies P. Stradiņš. Profesora piemiņas saglabāšanai viņa vārdā tika nosaukta Republikas klīniskā slimnīca, Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas vēstures mūzejs, Rīgas 2. medicīnas skola, kā arī vairākas ielas.

Borisa un Ināras Teterevu fonds un Ziedot.lv aicina pieteikties uz finančiālu atbalstu zupas virtuves visā Latvijā. Pērnā gada aukstajā periodā 37 zupas virtuves Latvijā ik mēnesi pabarājušas 70 000 mazturīgo.

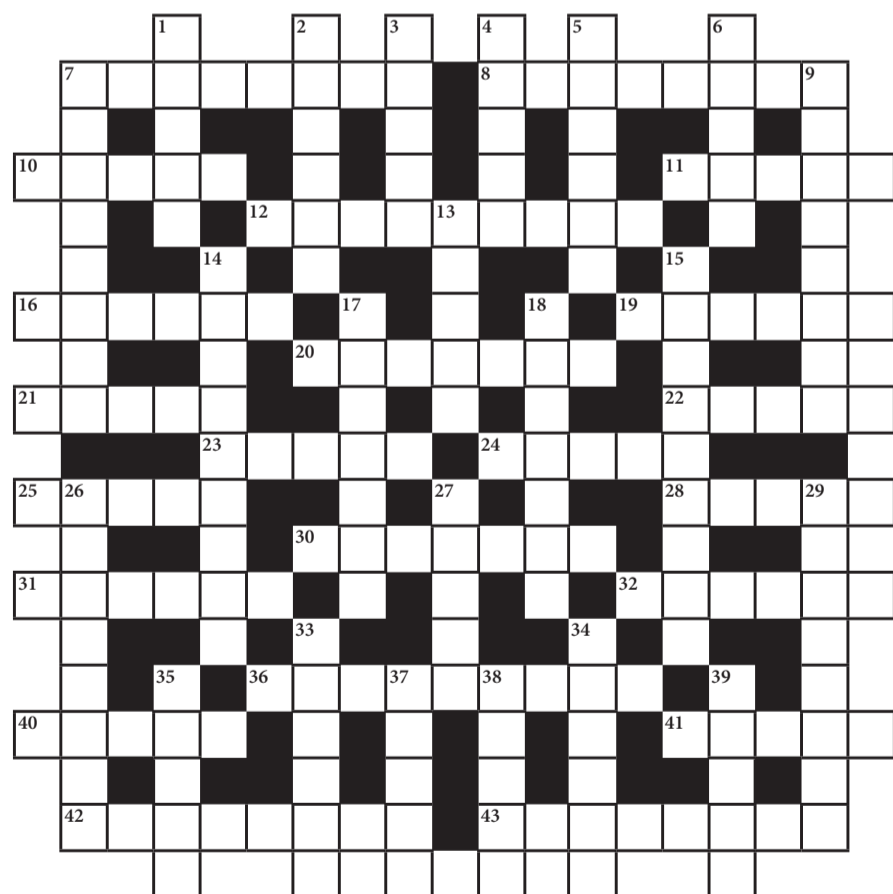
Latvijas Bīskopības biedrības rīkotā Bīskopju vasaras sīetā 2012, kas pulcēja 1100 bīskopus no visas Latvijas, tika paziņoti konkursa „Garšīgākais Latvijas medus 2012” rezultāti. Par gada garšīgāko Latvijas medu atzīts bīskopja Jāņa Kārķļa (Vietalvas pagasts) dažādu ziedu medus, 2. vietu ieguva bīskopis Igors Ignatjevs (Valkas novads) par dažādu ziedu medu, bet 3. vietu - bīskopis Jānis Vainovskis (Brocēnu novads) par latvāņu ziedu medu.

Gulbenē 4. un 5. augustā sarīkots 9. Kāzu vedēju salidojums „Ielūgums uz istām kāzām”, kuŗu izkārto Kāzu mūzejs. Gulbenes luterāņu baznīcā notiek laulību ceremonija - zengalietis prec vidzemnieci. Turpinājumā atpūtas parkā „Lācītes” pulcējas kāzu vedējpaŗi no visas Latvijas.

Īsziņas sagatavojušas Valija Berkina un Māra Linde

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Ēvalds Krollis

Līmeniski. 7. Sprāgstviela. 8. Skriešanas distance. 10. Skatuves deģa. 11. Dabiska ūdenstilpe. 12. Skrimšļaudu veidojums. 16. Ierīces meteoroloģisko datu reģistrēšanai atmosfāras augšējos slāņos. 19. Pilsētvalsts antikajā pasaulē. 20. ASV pavalsts. 21. Amūras pieteka. 22. Svēti putni senajā Ēģiptē. 23. Valsts galvaspilsēta Austrumāzijā. 24. Dzelzceļa stacija Rīgā. 25. Pēc kāda laika. 28. Pilsēta Igaunijas zie-

meļaustrumos. 30. Lielbritānijas administrātivi politiska sastāvdaļa. 31. Indiāņu trofeja. 32. Neliela slēgta izbūve ārpus sienas laida. 36. Z. Skujiņa romāns. 40. Speciālists kuģu vadīšanā noteikta rajona robežās. 41. Pilsēta Vācijas rietumos. 42. Ala ar klinšu gleznojumiem Spānijā. 43. Lielākais ezers Ungārijā.

Stateniski. 1. Mechanisms nelielu kuģu izcelšanai krastā. 2. Pilsēta Vācijas ziemeļos. 3. Jūr-

malas pilsētas daļa. 4. Mīlestības dievs seno romiešu mitoloģijā. 5. Ūdens transportlīdzeklis. 6. Amerikāņu gleznotājs un izgudrotājs (1791-1972). 7. Vēršu cīņas dalībnieks. 9. Rakstveida uzskaitījums. 13. Kara dievs seno romiešu mitoloģijā. 14. Optiska ierīce novērošanai no aizsega. 15. Čemurziežu dzimtas augs. 17. Valsts galvaspilsēta Viduseiropā. 18. Sena valsts tagadējās Irakas teritorijā. 26. Stīķene. 27. Lašveidīgo kārtas zivs. 29. Paveids. 33. Galvaskausa daļa. 34. Valsts Afrikas dienvidaustrumos. 35. Kāršu spēle. 37. Diplomātiskie akti. 38. Neliels ūdenskritums. 39. Iet pa pēdām.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 29) atrisinājums

Līmeniski. 1. Liktenis. 4. Astilbes. 8. Pirtis. 9. Pērles. 12. Pine. 13. Karotes. 15. Pile. 16. Teksasa. 17. Knēveļi. 18. Grafoloģija. 23. Austris. 24. Defekti. 25. Akas. 26. Artjoma. 29. Mist. 32. Stirna. 33. Flauta. 34. Stalažās. 35. Eskadras.

Stateniski. 1. Liliputi. 2. Eiro. 3. Inita. 5. Spēle. 6. Iela. 7. Sirsenis. 8. Pānīka. 10. Svīres. 11. Morfoloģija. 13. Kostarika. 14. Sengileja. 19. Salabots. 20. Oskars. 21. Akcija. 22. Miltenes. 27. Rinda. 28. Malks. 30. Aina. 31. Duna.

Top grāmata par jauno Latvijas Nacionālo bibliotēku

Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekts ir bijis ļoti sarežģīts un ilgs ceļš 23 gadu garumā. Šobrīd ēkas celtniecība tuvojas nobeigumam. Latvijas Nacionālā bibliotēka darbību pilnvērtīgi uzsāks un durvis apmeklētājiem vērš 2013./2014. gada mijā.

Iezīmējot Gaismas pils atklāšanu, paredzēts izdot grāmatu – albumu „Latvijas Nacionālā bibliotēka”. Grāmatas autors ir arhitekts Jānis Dripe (bijušais Rīgas pilsētas galvenais arhitekts, Latvijas vēstnieks Zviedrijā, Lielbritānijā un Ziemeļīrijā). Viņš veido greznu albumu par jaunās bibliotēkas tapšanu no Gaismas pils arhitekta Gunāra Birkerta idejas līdz pilnīgi pabeigtai ēkai.

Jānis Dripe par ēkas arhitektūru un veidolu pilsētas telpā saka:

Domāju, ka varam būt liecinieki patiesi lielam notikumam Latvijas kultūras vēsturē un Rīgas pilsēttelpā. Ēka ir liela meistara radīta zīme. Jo gatavāku ēku redzam, jo pārliecinošāk tā izskatās. Daugavas kreisais krasts pamazām kļūst par Rīgas vēsturiskā centra papildinājumu. Bibliotēka ir Pārdaugavas lielā kultūras iespēja. Nacionālā bibliotēka noteikti būs arhitektūras galamērķis, un Gunārs Birkerts savā solidajā vecumā var būt patiesi gandarīts par šādu savas bagātās arhitekta karjeras vainagojumu. Tā ir meistara vislabākā iespējamā atgriešanās Rīgā.

Bibliotēkas arhitekts Gunārs Birkerts uzveļ, ka “galvenais bibliotēkas uzdevums ir uzglabāt un aizsargāt mūsu kultūras mantojuma vērtības. Bibliotēkas arhīvi glabā mūsu literatūras un vēstures dokumentus un folkloru – mūsu DNS. Tā ir mūsu tautas likteņa lieciniece. Ēkas veidols runā. Bibliotēka pārtop

funkcionālā nacionālā simbolā” (Latvijas Būvniecība, 2012. Janv./Febr. Nr.1).

Grāmatā tiks atspoguļots bibliotēkas projekta sarežģītais attīstības ceļš, būs daudz kvalitatīvu attēlu, teksts latviešu un angļu valodā. Grāmata būs ne tikai vērtīgs ieguvums Latvijas Nacionālajai bibliotēkai, tā noteikti būs atrodama arī daudzu valstu nacionālo bibliotēku krājumos.

LNB Atbalsta biedrība saņēmusi ziedojumu grāmatas izdošanai no Jāņa Liepkalna ASV,

un bibliotēkas ēkas interjerā – plāksnē pie sienas, pie krēsla, galda, plaukta vai auditorijas atbilstoši ziedojuma summai (100, 300, 500, 1000, 50000 lati). Tādējādi katram ir dota iespēja sniegt savu ārtavu LNB projekta īstenošanā un Gaismas pils izveidošanā par latviešu tautas garīgo bagātību krātuvi un simbolu, atstājot par to liecību nākamajām paaudzēm.

Katrs ziedotājs saņems īpašu apliecinājuma rakstu par vārda iemūžināšanu (attēla).

Ziedot iespējams:

ar kredītkarti www.gaisma.lv nosūtot čeku: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai, Tērbatas iela 75, Rīga, LV1001, Latvija

Biedrība: Tērbatas ielā 75, 4. stāvā, 404. kab.

bankā

Beneficiary: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība
Registration Nr.: 50008034971
Account Nr. :

LV84HABA0551006763188

Beneficiary's bank: Swedbank

Address: Balasta dambis 1a, Rīga, Latvija

SWIFT code: HABALV22

Korespondentbanka ASV
DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY AMERICAS, New York

ABA/FW: 021001033

Plašāku informāciju iespējams saņemt LNB Atbalsta biedrības birojā, rakstot ar e-pastu: gaisma@gaisma.lv vai zvanot - + 371 67843767.

bet vēl nepieciešams atbalsts \$ 20 000 apmērā. Ziedojums tik nozīmīgam izdevumam ir lieliska iespēja atstāt par sevi ziņu nākamajām paaudzēm.

Lai teiktu īpašu paldies, ziedotāja vārds būs lasāms grāmatā

Vēlreiz par grāmatu Rita Petričeka, Bertrams Rozenbergs

Grāmata iegādājama par ziedojumu Okupācijas muzejam vai Vitolu fondam, sazinoties ar Juri Petričeku, – e-pasts: pededze@gmail.com Tālr. +371 26452340

SIA „MADONAS POLIGRAFISTI”

ir pazīstama kā viena no senākajām tipogrāfijām Vidzemē. Šodien esam kļuvuši par modernu plaša profila tipogrāfiju – drukājam avīzes, veidlapas, brošūras, kalendārus. Pēdējos gados īpašu uzmanību pievēršam grāmatu ražošanai gan cietajos vākos, gan termolīmētām grāmatām mikstajos vākos. Tipogrāfija nodrošina ar darbu Madonas pilsētas un tās rajona 70 iedzīvotājus. Mūsu galvenā prioritāte ir izpildīt to, kas apsoliē klientam. Esam gandarīti, ka varam sadarboties arī ar laikraksta „Brīvā Latvija” redakciju!

Gaidīsim pasūtījumus arī no Jums!

Mūsu adrese: Saieta laukums 2a, Madona, LV-4801, Tālr. +371 64822742

e-pasts: pasutijumi@madpol.lv

Rīgas klientu birojs: K. Valdemāra iela 106/108, Rīga, LV-1013, Tālr. +371 67315026

e-pasts: madpolriga@madpol.lv

Brīvā Latvija reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,78 par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM: LS 0,39 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU ĻUDINĀJUMS: LS 28,60

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2

Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,

iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010

Tālr (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,

Tālrunis: +371 67326784.

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis “Straumēni”, Cattothorpe Manor, Cattothorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārštāvēniecība Anglijā:

Dz.Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.

Tālr. 01162431322, fakss 01162433312.

e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar

2010. gada 1. jūliju:

Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 60; 12 mēnešiem GBP 110. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adrese sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650.-; 12 mēneši Kr 1240.-. Naudas pārvedumi: Lettiska Hjälpkommittén, Brīvā Latvija (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tālr. un fakss 08 - 214425.

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 130 eiro; 6 mēn. – 70 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL konts Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, konts 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tālr. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tālr. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā €3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €35. Zviedrijā – 500 kr.

Komerālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespējamais: SIA Madonas Poligrafisti

Mūžībā aizgājusi

BERTA SVILĀNS, dzimusi KUDIŅŠ

Dzimusi Aulejas pagastā 1930. gada 25. februārī,
mirusi Toronto, Kanadā, 2012. gada 29. jūnijā

Viņu miļā piemiņā paturēs
Edīte

Tu devi draudzību, gaišumu un prieku.

Mūžībā aizsaukts

VILNIS ŠMITS

Dzimis Rūjienā 1926. gada 26. maijā,
miris Londonā 2012. gada 19. jūnijā

Lai Dievs Tevi svētī,
Dusi saldi.

Monika, Ingrida, Derek,
Ellie, Kirsty,
Vilma, Ilze, Ināra

Viņa sirds palika mājās Latvijā,
un tagad viņa dvēsele ir arī tur atgriezusies.

SPORTS

SPORTS

SPORTS

Londonas Olimpiskajās spēlēs

Latvijas olimpiskās delegācijas devīze Londonas Olimpiādā – “Iespēja jaunām uzvarām”.

Olimpisko uguni Londonas Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā 27. jūlijā iededza Lielbritānijas sporta leģendu un jauno sportistu saime, tās atklāja Lielbritānijas karaliene Elizabete II. Olimpiskās lāpas pēdējos stafetes posmos piedalījās arī kādreizējais Anglijas valstsvienības kapteinis un pasaules futbola ikona Deivids Bekhems, izcilais britu airētājs Stīvs Redgreivs un kādreizējo Lielbritānijas olimpisko medaļnieku saime, kuriem salūteja valsts jaunie sporta talanti. Pēdējā posmā vairāki jaunie sportisti vienlaicīgi iededza daudzas olimpiskās lāpas, kuŗas vēlāk savienojās vienā veselā un izveidoja kopīgo Londonas olimpisko spēļu lāpu.

Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) prezidents Žaks Roge neilgi pirms spēļu oficiālās atklāšanas izteica pateicību Londonai par sacensību uzņemšanu un ieguldīto lielo darbu apjomu. Roge īpaši uzsvēra, ka pirmo reizi olimpisko spēļu vēsturē visu dalībvalstu sastāvā ir sportistes sievietes. “Pārņem sajūta, ka olimpiskās spēles atgriežas savās mājās.”

Savukārt Londonas olimpisko spēļu organizācijas komitejas priekšsēdis Sebastjans Ko atklāšanas ceremonijā izteicās, ka vēl nekad nav bijis tik lepns būt brits, uzsverot, ka šīs olimpiskās spēles vēlas iedvesmot savu paaudzi. “Šis ir mūsu laiks. Kādu dienu mēs varēsim pateikt saviem bērniem, ka sev doto laiku esam izmantojuši.”

Latvijas karogu plkst.1.10 pēc Latvijas laika XXX vasaras Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā ienesa plūdmales volejbolists Mārtiņš Pļaviņš. Viņš šajā amatā nomainīja šķēpmetēju Vadimu Vasiļevski, kas karogu bija nesis iepriekšējās divās olimpiādās. Lat-

Latvijas delegācija Londonas Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijā. Valsts karogu nes plūdmales volejbolists Mārtiņš Pļaviņš

vijas delegācija stadionā ienāca 104. no 204 dalībvalstīm. Stadionā iesoļoja visi 26 olimpisko spēļu ciematā uz vietas esošie Latvijas sportisti, kā arī 13 treneri un Latvijas delegācijas vadītājs Žoržs Tikmers.

Olimpisko spēļu palīgu pulkā – arī latvietis

Par Londonas Olimpisko spēļu sekmīgu norisi gādā apmēram 70 000 brīvprātīgo izpalīgu (*Games Maker*). Viņi palīdz skatītājiem atrast ieejas biļetē norādīto vietu, atbild uz jautājumiem. Olimpiskajā parkā var sastapt arī Londonā dzimušo latvieti Pēteri Pēteronu (attēlā).

Redakcijai atsūtītajā vēstulē Pēteris raksta:

Es pieteicos kļūt par Olimpisko spēļu palīgu jau 2010. gada rudenī. Pirms Olimpiskajām spēlēm bija jāapmeklē sagatavošanas stundas.

Londonas Olimpisko spēļu palīgs Pēteris Pēterons

Tagad strādāju par brīvprātīgu palīgu Olimpiskajā parkā, kur kopā ar kollegām sagaidu Olimpisko spēļu apmeklētājus. Motivācija strādāt ir vienkārša, jo Olimpiskās spēles notiek manā dzimtajā pilsētā Londonā, un es kaut kādā veidā gribēju piedalīties šajā brīnišķīgajā notikumā.

Pēteris Pēterons ilgus gadus aktīvi darbojas latviešu sabiedrībā. Studējis informācijas sistēmas, vada savu uzņēmumu. Precējies ar igaunieti Tinu, ģimenē aug meita Heli. Augustā svinēs 27 gadu kāzu jubileju. Heli šogad beigusi Lidsas universitāti, iegūstot bakalaura gradu franču valodā. Pēterons bijis DVF valdes loceklis (kasieris), pēdējos trīs gadus strādājis viesnīcas Radi un draugi valdē, tagad ir padomdevējs finanču jautājumos Brīvās Latvijas izdevēju kopai.

Jau pašā sākumā četras skaistas volejbolistu izrādes

Latvijas plūdmales volejbolisti Aleksandrs Samoilovs/ Ruslans Sorokins un Mārtiņš Pļaviņš/Jānis Šmēdiņš dalību Londonas Olimpisko spēļu turnīrā sākuši ar trim skaistām uzvarām. D apakšgrupas pirmajā spēlē ar 16. numuru izliktie Samoilovs/Sorokins ar 2:1 (12:21, 21:15, 15:12) pieveica poļus Gžegožu Fijaleku un Mariušu Prudelu, kuriem Londonā piešķirts devītais numurs.

Otrā spēlē mūsējie tikās ar Dienvidāfrikas Republikas duetu - Grants Goldsmids/Fridoms Čijs. Ļoti svarīgi bija uzvarēt šajā sacensībā, jo tad praktiski būtu nodrošināta iekļūšana izslēgšanas cīņās. Uzdevumu Aleksandrs un Ruslans veica spīdoši, nedodot

Aleksandrs un Ruslans nospēlējuši teicami

pretiniekiem nekādas cerības: pārliecinoša uzvara divos setos ar 21:13 un 21:10.

Otrs Latvijas duets - Mārtiņš Pļaviņš un Jānis Šmēdiņš, kuri izlikti ar 17. numuru, E apakšgrupas pirmās kārtas cīņā tikās ar vāciešiem Kaju Matisiku/Jonatanu Erdmanu, kuriem turnīrā ticis astotais numurs. Sacensība bija ļoti sīva. Mūsu volejbolisti pirmo setu zaudēja – 19:21, bet otro un trešo uzvarēja – 23:21 un 15:9. Līdz ar to uzvara visā spēlē ar 2:1.

Otrā spēlē mūsu volejbolisti ar 2:0 (21:14, 21:16) uzvarēja Venecuēlas duetu.

Pēc grupu turnīra izslēgšanas cīņām kvalificēsies 16 pāri - katras grupas spēcīgākās divas vienības un divi labākie pāri no tiem, kas paliks trešajā vietā.

Sveicam mūsu kaimiņus par zelta medaļu!

Lielu sensāciju peldēšanas sacensībās sagādāja Lietuvas pārstāve, 15 gadus vecā Rūta Meilutīte, kas uzvarēja 100 m distancē brasā - 1:05,47. Viņa izcīnīja Lietuvai pirmo zelta medaļu Londonas Olimpiskajās spēlēs. Meilutīte pirms

Rūta Meilutīte

tam pusfinālā bija sasniegusi jaunu Eiropas rekordu.

Visu distanci lietuviete bija vadībā, pēc pirmajiem 50 metriem atrodoties drošā vadībā, bet pēdējos 50 metros nosargāja čempiones titulu. Distanci lietuviete veica minūtē un 5,47 sekundēs, par 0,08 sekundēm apsteidzot amerikāņu peldētāju Rebeku Soni. Trešajā vietā ierindojās japāniete Satomi Suzuki (+0,99).

“Nespēju vēl aptvert. Tas ir kaut kas neticams,” uzreiz pēc fināla jauniešu savu vēsturisko panākumu vēl nespēja apjēgt.

Meilutīte pirms diviem gadiem devās mācīties uz Lielbritāniju, kur varēja pilnvērtīgi turpināt

treniņus. Viņa šobrīd mācās Pli mutā, apmēram 300 kilometrus no Londonas.

Galda teniss

Latvijas galda tenisists Matīss Burģis Londonas olimpisko spēļu sacensību pirmajā kārtā izcīnīja vēsturisku uzvaru. Burģis olimpisko spēļu vēsturē ir pirmais galda tenisists no Baltijas valstīm. Turnīra pirmajā kārtā viņš septiņos setos (!) ar 4:3 (14:12, 11:2, 7:11, 9:11, 13:11, 15:17, 11:8) pārspēja kanadieti Pjēru-Liku Insu. Otrās kārtas spēlē Burģis ar 0:4 (5:11, 5:11, 4:11, 9:11) zaudēja Krievijas galda tenisistam Aleksejam Smirnovam un no sacensībām izstājās. Kopvērtējumā Burģim – 33. vieta.

Vingrošana

Latvijas vingrotājs Dmitrijs Trefilovs priekšsacīkstēs vingrojumos uz zirga izcīnīja piekto, brīvajās kustībās – 21., vingrojumos uz apļiem – 22., atbalsta lēcienā – 19., uz līdztekām – 21., uz stieņa – 16. vietu. Daudzcīņas summā Trefilovs ar 82,565 punktiem savā grupā izcīnīja 10. vietu.

Riteņbraukšana

Riteņbraukšanā grupas braucienā Aleksejs Saramotins izcīnīja 56. vietu. Lielāko sacensību daļu viņš pavadīja lielajā grupā, bet pēc 138 kilometriem ar mazu braucēju grupu atrāvās, mēģinot noķert līderus. Pēc 152,7 kilometriem Latvijas sportists bija 28.vietā, bet atlikušajā distancē atkal nokļuva lielajā grupā un finišu sasniedza piecdesmit sestais. Saramotina grupa 250 kilometrus garo distanci veica piecās stundās, 46 minūtēs un 37 sekundēs, uzvarētājam - Kazachstānas sportistam Aleksandram Vinokurovam. zaudējot nepilnas 50 sekundes.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

Londonas kopas vanadzēs DVF nama kluba telpās (72 Queensborough Terrace, London W2) otrdien, 21. augustā, plkst. 13.30 sniegs dokumentālfilmas „Mariss Vētra – Latvija toreiz” video izrādi. Atspirdzinājumi. Ieja par ziedojumiem.

DIEVKALPOJUMI

Apvienotajā Londonas latviešu ev.lut un Miera draudzē: Londonā, Sv. Annas un Sv. Agneses baznīcā, EC2V 7BX,

svētdien 26. augustā, plkst.14 dievkalpojums.

Rovfantā svētdien, 19. augustā, plkst. 11.30 dievkalpojums.

VĀCIJA

Atklātā LKV Padomes sēde notiks 1. septembrī plkst. 10.30 LCM (Latviešu centrs Minsterē) telpās, Salzmannstr. 152, 48159 Münster.

Pieteikties var pie Zuzes Krēslīnš-Sils, info@lcm.lv, tālr. 0251-217017, tālrakstis: 0251-261812, vai saimnieka kab. 0171-7675755.

ZVIEDRIJA

Zviedru-Latviešu biedrības nu jau tradicionālā BALTIEŠU DIENA šogad notiks sestdien, 8. septembrī. Kā jau ierasts, būs plašs tirdziņš, kafijas galds un daudz dažādi priekšnesumi. Plašāka informācija sekos. www.svensklettiska.se

Mazo bērnu nometne (3-4 g) Ēlandē, Sandbijā, 23. - 31. jūlijs. Pieteikties pie Zanes Zaļkalnes, tālr. 070 63 22 006, zane.zalkalns@tele2.se.